

Javni zavod
Krajinski park Goričko

**PRILOGA 1 K POROČILU O PROGRAMU
DELA IN FINANČNEM POSLOVANJU V 2015
OHRANJANJE NARAVE IN KRAJINE**

pri Gradu, februar 2016

pripravili: Kristjan Malačič, Gregor Domanjko, Stanka Dešnik

UVOD	3
I. VARSTVENE, UPRAVLJAVSKE IN NADZORNE NALOGE	4
1. Cilj: Ohranjena narava in vrste na posebnih varstvenih območjih Natura 2000 (PUN), ohranjene naravne vrednote(NV), rastišča zavarovanih rastlinskih vrst rastlin in populacije dvoživk.....	4
Karta 1: območje KPG (46.252 ha), EPO (40.008 ha), Natura 2000 Goričko, SCI (44.823 ha) in SPA (40.203 ha).....	4
Tabela 1 : Seznam vrst : SPA Goričko SI 5000009, 14 varovanih vrst ptic	5
Tabela 2: Seznam vrst in habitatnih tipov : SCI Goričko SI3000221, 24 vrst in 7 habitatnih tipov	5
Karta 2: območje Natura 2000 povezano čez mejo v Avstrijo in na Madžarsko	6
Tabela 3: Zemljišča v neposrednem upravljanju JZ KPG	7
Tabela 4: Opis stanja naravnih vrednot državnega pomena v letu 2015.....	13
Tabela 6: Uspešnost gnezdenja bele štoklje v obdobju 1999 - 2015	44
Tabela 7: Gnezdenje v nastavljenih gnezdilnicah:.....	46
2. Cilj: ohranjena krajinska pestrost, mozaičnost in značilni krajinski členi v KPG in ohranjen grajski park.	47
3. Cilj: Inventarizacija stanja in spremljanje dogajanja v KPG in območju Natura 2000	48
Tabela 5: Vrste vodnih in obvodnih ter nekatere druge vrste ptic zabeležene na in ob Ledavskem jezeru (dodane vrste potrjene na travnikih severno od jezera)	50
Tabela 6: Zabeležene vrste netopirjev v grajskih kletah gradu Grad.....	54
4. Cilj: Vzpostavitev neposrednega nadzora v naravi.....	56
5. Cilj: Izmenjava strokovnih podatkov o vrstah in habitatnih tipih in njihovo vključevanje v upravljaljske naloge.....	58
6. Cilj: Dolgoročno upravljanje v zavarovanem območju narave in Nature 2000.....	58
7. Cilj: Skupno upravljanje narave in krajine v Sloveniji, v Trideželnem parku Goričko-Raab-Őrség in v čezmejnem območju Nature 2000.....	58
II. NALOGE UREJANJA OBISKA IN OZAVEŠČANJE JAVNOSTI	59
10. Cilj: Zagotavljati kakovostne informacije za prebivalce in obiskovalce KPG in krepiti njihovo zavest o pomenu ohranjanja narave in kulturne dediščine.....	59
11. Cilj: Ozaveščanje in izobraževanje različnih ciljnih skupin, med njimi zlasti otrok in mladine.....	60

Uvod

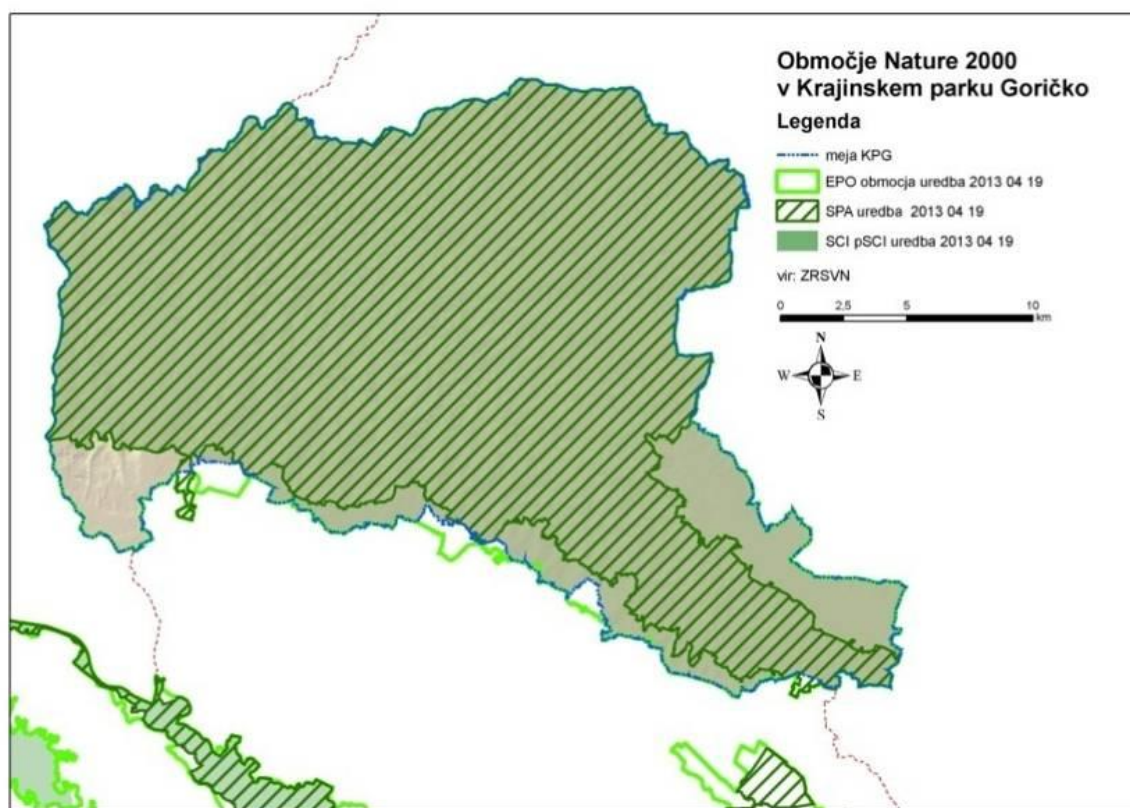
V prilogi 1 k letnemu poročilu poslovanja Javnega zavoda Krajinski park Goričko v letu 2015 je zajet podrobnejši opis opravljenih aktivnosti, ki jih je izvajala skupina za varstvo narave in kulturne krajine na območju Krajinskega parka Goričko. Poročilo je pripravljeno po sklopih, nalogah in aktivnostih, kot so bila zapisane v Programu dela, zato je sledljivost zagotovljena.

I. VARSTVENE, UPRAVLJAVSKE IN NADZORNE NALOGE

I.1. NATURA 2000

1. Cilj: Ohranjena narava in vrste na posebnih varstvenih območjih Natura 2000 (PUN), ohranjene naravne vrednote(NV), rastišča zavarovanih rastlinskih vrst rastlin in populacije dvoživk.

Območje Krajinskega parka Goričko (46.252 ha) je domala v celoti tudi varovano območje Natura 2000; posebna ohranitvena območja (SCI) so na 44,823 ha KPG, posebna območja varstva (SPA) pa na 40,203 ha KPG. Del območja SPA (46, 40 ha) je izven meja KPG. Po direktivi o varstvu ptic je na območju Natura 2000 Goričko, varovanih 14 vrst, po habitatni direktivi pa 24 živalskih vrst in 7 habitatnih tipov. KPG je tudi ekološko pomembno območje, ki je po površini presega območje KPG saj vključuje tudi površine na južnem robu parka, ki so varovana območja narave - Natura 2000 in druga območja. Skupna površina 47.008 ha.

Karta 1: območje KPG (46.252 ha), EPO (40.008 ha), Natura 2000 Goričko, SCI (44.823 ha) in SPA (40.203 ha)

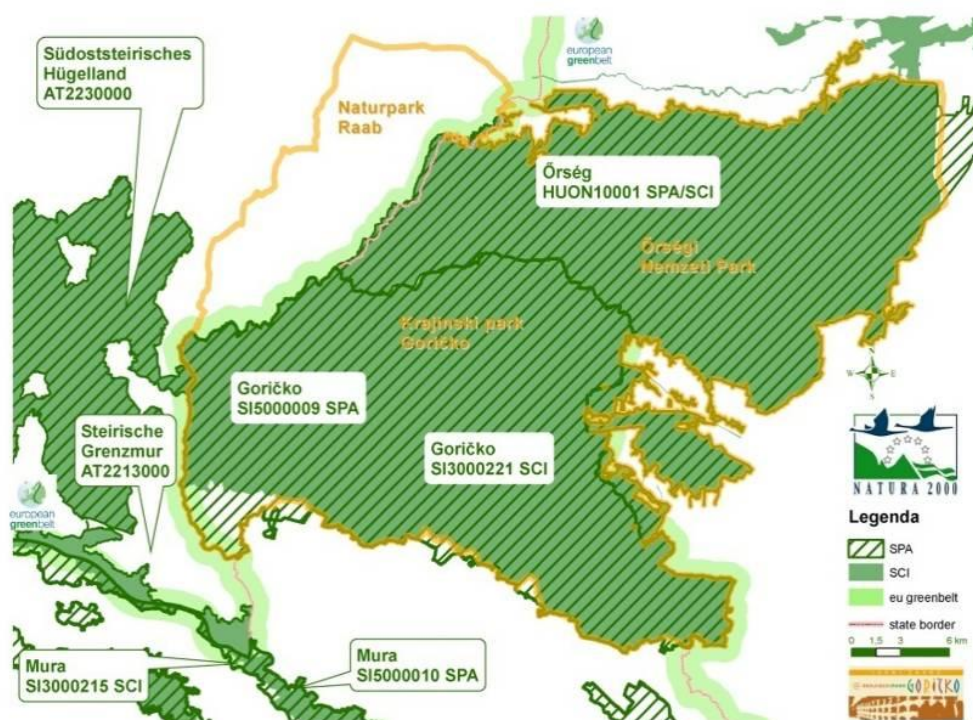
Tabela 1 : Seznam vrst : SPA Goričko SI 5000009, 14 varovanih vrst ptic

	Koda vrste	Vrste ptic, za katere je posebno varstveno območje opredeljeno
1	A031	bela štoklja (<i>Ciconia ciconia</i>)
2	A075	belorepec (<i>Haliaeetus albicilla</i>)
3	A295	bičja trstnica (<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>)
4	A022	čapljica (<i>Ixobrychus minutus</i>)
5	A030	črna štoklja (<i>Ciconia nigra</i>)
6	A236	črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>)
7	A246	hribski škrjanec (<i>Lullula arborea</i>)
8	A234	pivka (<i>Picus canus</i>)
9	A113	prepelica (<i>Coturnix coturnix</i>)
10	A338	rjavi srakoper (<i>Lanius collurio</i>)
11	A232	smrdokavra (<i>Upupa epops</i>)
12	A072	sršenar (<i>Pernis apivorus</i>)
13	A214	veliki skovik (<i>Otus scops</i>)
14	A229	vodomec (<i>Alcedo atthis</i>)

Tabela 2: Seznam vrst in habitatnih tipov : SCI Goričko SI3000221, 24 vrst in 7 habitatnih tipov

	Koda vrste ali HT	Vrste in habitatni tipi, za katere je posebno ohranitveno območje opredeljeno
1	1014	ozki vrtenec (<i>Vertigo angustior</i>)
2	1032	navadni škržek (<i>Unio crassus</i>)
3	1059	strašničin mravljiščar (<i>Maculinea teleius</i>), (<i>Phengaris teleius</i>)
4	1060	močvirski cekinček (<i>Lycaena dispar</i>)
5	1061	temni mravljiščar (<i>Maculinea nausithous</i>) (<i>Phengaris nausithous</i>)
6	1065	travniški postavnež (<i>Euphydryas aurinia</i>)
7	1078*	črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)
8	1083	rogač (<i>Lucanus cervus</i>)
9	1084*	puščavnik (<i>Osmoderma eremita</i>)
10	1086	škrlatni kukuj (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)
11	1098	potočni piškurji (<i>Eudontomyzon</i> spp.)
12	1134	pezdirk (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)
13	1149	navadna nežica (<i>Cobitis taenia</i>)
14	1167	veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)
15	1193	hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)
16	1303	mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)
17	1308	širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>)
18	1310	dolgokrili netopir (<i>Miniopterus schreibersi</i>)
19	1323	veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteini</i>)
20	1324	navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>)
21	1355	vidra (<i>Lutra lutra</i>)
22	4014	močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>)
23	4030	bakreni senožetnik (<i>Colias myrmidone</i>)
24	4046	veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>)

Habitatni tipi		
1	91E0*	Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i> (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae))
2	3130	Oligotrofne do mezotrofne stoječe vode z amfibijskimi združbami razredov Litorelletea uniflorae in/ali Isoëto-Nanojuncetea
3	6210(*)	Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco-Brometalia) (*pomembna rastišča kukavičevk)
4	6410	Travniki s prevladujočo stožko (<i>Molinia</i> spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (<i>Molinion caeruleae</i>)
5	6510	Nižinski ekstenzivno gojeni travniki (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
6	9110	Bukovi gozdovi (<i>Luzulo-Fagetum</i>)
7	91L0	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>)

Karta 2: območje Natura 2000 povezano čez mejo v Avstrijo in na Madžarsko

1.1. Naloga: Izvajanje neposrednih aktivnosti in ukrepov

Ad 1.1.a Priprava načrta (vris GERK, prijava za neposredna plačila) za košnjo z organizacijo spravila fitomase, ter poročilo o opravljenih ukrepih in oceno stanja (spremljanje).

V začetku 2015 smo na UE Murska Sobota uredili vpis zemljišč v GERK-e. Ob koncu leta 2015 smo imeli vrisane GERK-e na 20,91 ha površin (ostale površine niso primerne za oblikovanje GERK-a). Skupaj s kmetijskim svetovalcem smo za vse GERK-e pripravili Plan aktivnosti in Zbirno vlogo. Na vseh GERK-ih ki so večji od 0,10 ha smo dali zahtevek za uveljavljanje plačilne pravice iz prvega stebra (20,21 ha), plačila za območja z omejenimi dejavniki za kmetijstvo (OMD), na GERK-ih vrisanih na parcelah, ki so v našem neposrednem upravljanju (odkup po ZON-u) in na parcelah, ki so v zakupu od SKZGRS smo prijavi tudi KOPOP MET operacijo Traviščni habitati metuljev (13,86 ha) in KOPOP VTS operacijo Visokodebelni travniški sadovnjak (1,10 ha). NA GERK-ih ki so večji od 1 ha smo uveljavljali tudi obvezno zahtevo Nepokošen pas (6,33 ha). Na vseh površinah pa še izbirno zahtevo Spravilo mrve. V sadovnjakih smo uveljavljali tudi izbirno zahtevo Ohranjanja rastlinskih genskih virov, ki jim grozi izumiranje.

Pripravili smo načrt košnje, ki je bil prilagojen glede na zahteve iz ukrepov KOPOP. Košnja se je izvajala po predhodnem pregledu parcel, prav tako je bil opravljen monitoring pokošenih parcel. Večino pokošene biomase smo predali zunanjemu izvajalcu, ki jo je odpeljal in deponiral na CEROP-u.

Ad 1.1b. Košnja travnikov v neposrednem upravljanju, v zakupu od SKGZ in v brezplačnem najemu

Ob koncu leta 2015 je JZ KPG imel v upravljanju zemljišča v 20-ih različnih katastrskih občinah v skupni površini 37,7 ha in na 162 parcelah.

Tabela 3: Zemljišča v neposrednem upravljanju JZ KPG

zap.št.	katastrska občina	parc. št.	lastništvo	upravljavec/pogodba/dogovor	površina (m ²)
1	Dolenci	3758	RS	SKZG (2015-24) - zakup JZ KPG	6766
2	Fokovci	587	RS	SKZG (2010-19) - zakup JZ KPG	1655
3	Fokovci	640	RS	SKZG (2010-19) - zakup JZ KPG	676
4	Fokovci	1247	RS	SKZG (2010-19) - zakup JZ KPG	10025
5	Grad	1664/1	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	1595
6	Grad	1664/2	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	16813
7	Kančevci	1645	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	1065
8	Kančevci	1646	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	3083
9	Krplivnik	620	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	396
10	Krplivnik	377	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	4429
11	Krplivnik	384	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	483
12	Krplivnik	383	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	786
13	Krplivnik	382	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	801
14	Kušanovci	396	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	2398
15	Kušanovci	421	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	789
16	Kušanovci	420/1	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	6819
17	Kušanovci	420/2	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	1700
18	Kušanovci	419	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	2647
19	Lončarovci	1140	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	1020
20	Lončarovci	1131	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	2193
21	Lončarovci	1130	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	1670
22	Lončarovci	988	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	1205
23	Mačkovci	451/3	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	2896

24	Mačkovci	451/5	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	1323
25	Motvarjevci	3641	RS	SKZG (2010-19) - zakup JZ KPG	1079
26	Panovci	1123	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	965
27	Panovci	1138	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	660
28	Panovci	1602	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	387
29	Panovci	1601	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	5
30	Panovci	1600	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	783
31	Panovci	1645	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	167
32	Panovci	1637	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	1781
33	Panovci	1639	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	483
34	Panovci	1644	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	1547
35	Panovci	1643	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	418
36	Panovci	1250	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	408
37	Panovci	1248	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	792
38	Panovci	1232	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	1583
39	Panovci	1217	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	1787
40	Panovci	751	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	866
41	Panovci	1214	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	519
42	Panovci	1217	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	220
43	Panovci	918	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	729
44	Panovci	912	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	668
45	Panovci	919	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	1070
46	Panovci	907	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	218
47	Panovci	904	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	394
48	Panovci	904	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	230
49	Panovci	916	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	656
50	Panovci	878	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	733
51	Panovci	894	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	598
52	Panovci	860	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	642
53	Panovci	862	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	305
54	Panovci	833	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	789
55	Panovci	830	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	842
56	Panovci	820	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	4486
57	Panovci	882	RS	SKZG (2011-20) - zakup JZ KPG	1258
58	Vidonci	1556	RS	SKZG (2014-20) - zakup JZ KPG	7547
59	Vidonci	1557	RS	SKZG (2014-20) - zakup JZ KPG	6469
60	Vidonci	1558	RS	SKZG (2014-20) - zakup JZ KPG	3865
61	Berkovci	1257	Občina Moravske Toplice	Pisni dogovor za brezplačni najem z občina MT 2012 (doba 5 let)	3328
62	Dolenci	3765	RS	JZKPG	7611
63	Dolenci	3640	RS	JZKPG	6237
64	Grad	622	RS	JZKPG	961
65	Grad	623	RS	JZKPG	4325
66	Grad	621/2	RS	JZKPG	2481
67	Ivanjševci	2170	RS	JZKPG	966
68	Ivanjševci	2074	RS	JZKPG	1246
69	Ivanjševci	2076	RS	JZKPG	861

70	Ivanjševci	2075	RS	JZKPG	576
71	Ivanjševci	2067	RS	JZKPG	4529
72	Ivanjševci	2196/1	RS	JZKPG	1190
73	Ivanjševci	1958	RS	JZKPG	4499
74	Ivanjševci	1986	RS	JZKPG	6033
75	Ivanjševci	1985	RS	JZKPG	3593
76	Ivanjševci	1916	RS	JZKPG	1362
77	Ivanjševci	1944	RS	JZKPG	4994
78	Ivanjševci	1946	RS	JZKPG	679
79	Ivanjševci	1945	RS	JZKPG	169
80	Ivanjševci	1815	RS	JZKPG	2126
81	Ivanjševci	1911	RS	JZKPG	200
82	Ivanjševci	1910	RS	JZKPG	2575
83	Ivanjševci	1791	RS	JZKPG	221
84	Ivanjševci	1811	RS	JZKPG	4428
85	Ivanjševci	1780	RS	JZKPG	142
86	Ivanjševci	1813	RS	JZKPG	819
87	Ivanjševci	1785	RS	JZKPG	701
88	Ivanjševci	2081	RS	JZKPG	4417
89	Ivanjševci	1812	RS	JZKPG	219
90	Ivanjševci	1772	RS	JZKPG	468
91	Ivanjševci	1737	RS	JZKPG	2984
92	Kančevci	1600	RS	JZKPG	4599
93	Kančevci	291	RS	JZKPG	1488
94	Kančevci	1336	Martük Ljubica	pisni dogovor Martük Ljubica, 2014 (brezplačen najem za dobo 5 let z možnostjo podaljšanja)	972
95	Kančevci	1337	Martük Ljubica	pisni dogovor Martük Ljubica, 2014 (brezplačen najem za dobo 5 let z možnostjo podaljšanja)	2780
96	Kančevci	1598	Martük Ljubica	pisni dogovor Martük Ljubica, 2014 (brezplačen najem za dobo 5 let z možnostjo podaljšanja)	1284
97	Kančevci	1597	Martük Ljubica	pisni dogovor Martük Ljubica, 2014 (brezplačen najem za dobo 5 let z možnostjo podaljšanja)	2301
98	Kančevci	762	Koltaj Sidonja	pisni dogovor Koltaj Sidonja, 2014 (brezplačen najem za dobo 5 let z možnostjo podaljšanja)	5000
99	Kobilje	4553/1	Turner Štefan	brezplačen najem od Turner Štefan (2010-2030)	694
100	Kobilje	4552/2	Turner Štefan	brezplačen najem od Turner Štefan (2010-2030)	213
101	Kobilje	4550/1	Turner Štefan	brezplačen najem od Turner Štefan (2010-2030)	1615
102	Kobilje	4555	Turner Štefan (2010-020)	brezplačen najem od Turner Štefan (2010-2030)	429

103	Kobilje	4439	Turner Štefan (2010-020)	brezplačen najem od Turner Štefan (2010-2030)	491
104	Kobilje	4426	Turner Štefan (2010-020)	brezplačen najem od Turner Štefan (2010-2030)	628
105	Kobilje	4425	Turner Štefan (2010-020)	brezplačen najem od Turner Štefan (2010-2030)	962
106	Kobilje	4424	Turner Štefan (2010-020)	brezplačen najem od Turner Štefan (2010-2030)	1054
107	Kobilje	2573	RS	JZKPG	546
108	Kobilje	2572	RS	JZKPG	890
109	Kobilje	2571	RS	JZKPG	886
110	Kobilje	2570	RS	JZKPG	853
111	Kobilje	2569/1	RS	JZKPG	468
112	Kobilje	2554	Turner Štefan (2010-020)	brezplačen najem od Turner Štefan (2010-2030)	824
113	Kobilje	2597	RS	JZKPG	11
114	Kobilje	2555/1	Turner Štefan (2010-020)	brezplačen najem od Turner Štefan (2010-2030)	583
115	Krplivnik	654	RS	JZKPG	333
116	Krplivnik	655	RS	JZKPG	3908
117	Krplivnik	619	RS	JZKPG	1297
118	Krplivnik	375	RS	JZKPG	2669
119	Krplivnik	374	RS	JZKPG	4392
120	Krplivnik	379	RS	JZKPG	2352
121	Lončarovci	1175	RS	JZKPG	826
122	Lončarovci	1173	RS	JZKPG	350
123	Lončarovci	883	RS	JZKPG	380
124	Motvarjevci	3632	RS	JZKPG	3384
125	Motvarjevci	3601	RS	JZKPG	5211
126	Motvarjevci	4034	RS	JZKPG	9619
127	Motvarjevci	4035	RS	JZKPG	4438
128	Motvarjevci	4036	RS	JZKPG	5206
129	Motvarjevci	4037	RS	JZKPG	3428
130	Motvarjevci	4038	RS	JZKPG	7420
131	Nuskova	831	RADENSKA, d.d.	RADENSKA - pogodba z občino Rogašovci	3597
132	Pertoča	280	RS	JZKPG	1632
133	Pertoča	281	RS	JZKPG	3659
134	Sv. Jurij	556	RS	JZKPG	1037
135	Sv. Jurij	468	RS	JZKPG	847
136	Vidonci	1318	Jožef Volf	brezplačni najem z Jožef Volf, 2013 za dobo 5 let z možnostjo podaljšanja	2345

137	Vidonci	1351	Jožef Volf	brezplačni najem z Jožef Volf, 2013 za dobo 5 let z možnostjo podaljšanja	2055
138	Vidonci	1352	Jožef Volf	brezplačni najem z Jožef Volf, 2013 za dobo 5 let z možnostjo podaljšanja	1553
139	Vidonci	1353	Jožef Volf	brezplačni najem z Jožef Volf, 2013 za dobo 5 let z možnostjo podaljšanja	2418
140	Vidonci	1354	Jožef Volf	brezplačni najem z Jožef Volf, 2013 za dobo 5 let z možnostjo podaljšanja	4490
141	Vidonci	494	RS	JZKPG	7482
142	Vidonci	492	Dragica Camplin	brezplačni najem z Dragica Camplin, 2015 za dobo 5 let z možnostjo podaljšanja	9023
143	Vidonci	493	Dragica Camplin	brezplačni najem z Dragica Camplin, 2015 za dobo 5 let z možnostjo podaljšanja	7667
144	Krašči	1200	Marko Polanšček	brezplačni najem z Marko Polanšček, 2012 za dobo 5 let z možnostjo podaljšanja	8175
145	Budinci	97	RS	JZKPG	5371
146	Budinci	98	RS	JZKPG	5394
147	Budinci	563	RS	JZKPG	1687
148	Budinci	564	RS	JZKPG	897
149	Budinci	565	RS	JZKPG	1905
150	Budinci	566	RS	JZKPG	266
151	Budinci	567	RS	JZKPG	1308
152	Budinci	569	RS	JZKPG	1756
153	Budinci	570	RS	JZKPG	424
154	Budinci	572	RS	JZKPG	82
155	Budinci	765	RS	JZKPG	1741
156	Budinci	791	RS	JZKPG	506
157	Budinci	800	RS	JZKPG	2226
158	Budinci	1054	RS	JZKPG	5828
160	Budinci	1055	RS	JZKPG	3805
161	Budinci	1060	RS	JZKPG	5409
162	Budinci	1061	RS	JZKPG	3662

Kultura na zemljiščih, košnja in druga opravila na zemljiščih v upravljanju JZ KPG

Približno 2,5 ha zemljišč je gozdov, gozdnih robov in mejic, vse ostale površine je JZ KPG upravljal/rabil kot košene površine. Približno 65 % košenih površin je travnikov in ekstenzivnih sadovnjakov, ki so v dobrem kmetijskem in ekosistemskem stanju. Na površinah se izvaja letno vsaj 1x košnja (suhi travniki; julij, vlažni in mokrotni travniki; druga polovica avgusta, september, oktober). Ostale površine so travniki in njive, ki so bile oz. so še v različnih sukcesivnih stadijih. Na teh površinah se izvaja rekultivacijska košnja, delno odstranjevanje drevesnih in grmovnih vrst ter odstranjevanje invazivnih tujerodnih vrst.

V letu 2015 smo pokosili in biomaso spravili na 30,4 ha travnikov. 6,1 ha travnikov smo kosili dvakrat (torej je bila skupna pokošena površina 36,7 ha). Na preostalih površinah nam košnje ni uspelo opraviti ali pa smo ocenili, da ta ni potrebna.

Čas in način košnje je bil prilagojen Natura 2000 vrstam: temni mravljiščar (*Phengaris nausithous*), strašničin mravljiščar (*Phengaris teleius*), travniški postavnež (*Euphydryas aurinia*), močvirski cekinček (*Lycaena dispar*), hribski škrijanec (*Lullula arborea*) in prepelica (*Coturnix coturnix*).

Slika 1: spravilo biomase s travnikov v upravljanju JZ KPG z nakladalko

Slika 2: Rastišče navadne kukavice na travniku v upravljanju JZ KPG v k.o. Panovci

Ad.1.1.c Spremljanje stanja in ohranjanje stanja v naravi s poudarkom na naravnih vrednotah in aktivno sodelovanje pri zlozbah kmetijskih zemljišč (komasacije) ter splošni monitoring stanja v naravi

Tabela 4: Opis stanja naravnih vrednot državnega pomena v letu 2015.

Ime naravne vrednote	Adrijanski potok EŠ: 7517
Kratka oznaka	Desni pritok Velike Krke s pritoki.
Stanje v 2014	Stanje je zadovoljivo, opaziti je manjše povečanje točkovnega onesnaževanja s kmetijskimi in gospodinjstvi izpusti.
Stanje v 2015	Pregledali smo povirni del pritoka Adrijanskega potoka, to je Neradnovska Mala Krka. Ocenjujemo, da je ta del naravne vrednote v dobrem stanju, saj onesnaženja ni opaziti, prav tako je prisotna obvodna lesna vegetacija.
Datum ogleda:	19.3.2015
Opis pregleda	Pregledali smo povirni del pritoka Adrijanskega potoka, to je Neradnovska Mala Krka. Ocenjujemo, da je ta del naravne vrednote v dobrem stanju, saj onesnaženja ni opaziti, prav tako je prisotna obvodna lesna vegetacija.
Opravljenih del na NV	/
	
<p>Slika 3: Povirni del Neradnovske Male Krke</p>	

Ime naravne vrednote	Bejčin breg - suhi travniki EŠ: 7429
Kratka oznaka	Redek habitatni tip in rastišče ogroženih rastlinskih vrst na območju Bejčinega brega, severozahodno od Hodoša.
Stanje v 2014	Na večjem delu naravna sukcesija še vedno napreduje, na manjšem delu (cca 15%) se je zamenjalo lastništvo, nov lastnik travnike kosi enkrat letno. Predvidevamo, da se bo ob takšni rabi stanje izboljšalo. V okviru projektov v letu 2015 načrtujemo odkup manjšega dela te NV.
Stanje v 2015	Sukcesija še vedno napreduje, kljub temu pa je ekosistemsko naravna vrednota trenutno še v dobrem stanju.
Datum ogleda:	7.5. 2015, 13.5.2015, 20.8.2015
Opis pregleda	Pregled je bil namenjen predvsem popisu metuljev, a je bil opravljen tudi pregled splošnega stanja. V avgustu je bila na naravni vrednoti organizirana delovna akcija z odstranjevanjem lesne zarasti.
Opravljenih del na NV	V okviru projekta Gorički travniki smo v državno last in v upravljanje JZ KPG odkupili 4,54 ha travnikov.

Slika 4: Zaraščajoči suhi travniki na Bejčinem bregu

Slika 5: Travniški postavnež

Ime naravne vrednote	Benkova šuma - rastišče grmičastega dišečega volčina 1 EŠ: 907 OP
Kratka oznaka	Rastišče ogroženega dišečega volčina (<i>Daphne cneorum</i> f. <i>arbusculoides</i>), severozahodno od Hodoša.
Stanje v 2014	Stanje rastišča se izboljšuje. Poškodbe iz preteklosti so vse manj opazne
Stanje v 2015	Nekaj manjših poškodb je bilo na rastišču, predvsem zaradi spravila in deponiranja lesa in košnje obcestnih jarkov Poškodb zaradi izkopavanja grmičkov ni bilo opaziti.
Datum ogleda:	5.5.2015
Opis pregleda:	Pregled te NV je potekal v okviru monitoringa vseh znanih nahajališč grmičastega dišečega volčina. Preverjeni so bili vsi znani grmički, stanje posameznega grmička je bilo primerjano s stanjem iz prejšnjih let.
Opravljen dela na NV	/
<p>Slika 6: Grmičasti dišeči volčin - obcestno rastišče</p>	

Ime naravne vrednote	Benkova šuma - rastišče grmičastega dišečega volčina 2 EŠ: 7297 OP	
Kratka oznaka	Rastišče ogroženega grmičastega dišečega volčina (<i>Daphne cneorum f. arbusculoides</i>), severozahodno od Hodoša.	
Stanje v 2014	Ob pregledu rastišča (april 2014) novih poškodb ni bilo opaziti. Novembra in decembra smo zabeležili deponiranje lesa na rastišču. Eventualne poškodbe bodo vidne spomladi. Lastnike zemljišč smo obvesti naj les čim prej odstranijo.	
Stanje v 2015	Novih poškodb na rastišču ni bilo opaziti, smo pa ob pregledu te NV ocenili, da je rastišče ogroženo zaradi zaraščanja z lesnatimi vrstami. Zato smo predlagali delno odstranitev lesnatih in grmovnih vrst.	
Datum ogleda:	5.5.2015	
Opis pregleda	Pregled te NV je potek v okviru monitoringa vseh znanih nahajališč grmičastega dišečega volčina. Preverjeni so bili vsi znani grmički, stanje posameznega grmička je bilo primerjano s stanjem iz prejšnjih let.	
Opravljen dela na NV	V mesecu juliju, smo organizirali delovno akcijo zaposlenih na JZ KPG in ročno odstranili večji del lesnate zarasti na tej NV. Na ZRSVN OE Maribor je bil podan predlog korekcije meje območja te NV, saj je v naravi rastišče večje, kot je označeno na NV atlasu. Parcelo z rastiščem smo v 2015 vzeli v zakup od SKZG RS.	
		
	Slika 7: Delovna akcija-odstranjevanje grmovja	Slika 8: Rastišče pred delovno akcijo

Ime naravne vrednote	Berkovci - mokrotni travniki EŠ: 7306
Kratka oznaka	Mokrotni travniki ob Ratkovskem potoku pri Berkovcih, severovzhodno od Murske Sobotice.
Stanje v 2014	Intenzifikacija večjega dela NV hitro napreduje. Parcele po večini nimajo več lastnosti zaradi katerih je bilo območje razglašeno za NV. Parcelo 1257 (33,2 ar) ima v upravljanju JZ KPG. Na tej parceli je stanje nekoliko boljše.
Stanje v 2015	Stanje v letu 2015 je bilo identično stanju iz leta 2014
Datum ogleda:	30.6.2015, 20.7.2015
Opis pregleda	Pregledana je bila flora in favna v povezavi z Natura 2000 vrstami - metulji. Večji del NV so intenzivni travniki, tudi njihovih površin je precej, ekstenzivnih travnikov je malo. Kljub temu potrjujemo prisotno <i>S. Officinalis</i> in <i>P. teleius</i> in <i>P. nausithous</i> .
Opravljenih del na NV	19. 8. 2015 smo pokosili in odstranili biomaso na parceli 1257, ki je v upravljanju JZ KPG
	
Slika 9: Manjši del NV, ki je še v ekstenzivni rabi	

Ime naravne vrednote	Bodonski potok s pritokoma EŠ: 7530
Kratka oznaka	Levi pritok Ledave s pritokoma Radovski in Bezjakov potok vzhodno od Ledavskega jezera med Radovci in Zenkovci.
Stanje v 2014	Opazno točkovno organsko onesnaževanje in odpadki.
Stanje v 2015	Na nekaterih odsekih so deloma posekali obrežno zarast, vendar posegi niso bili večjih razsežnosti. Odpadki in točkovno organsko onesnaževanje je še prisotno.
Datum ogleda:	8.4.2015
Opis pregleda	Pregled je bil opravljen zaradi poseka obrežne vegetacije.
Opravljenih del na NV	/
	
Slika 10: Del NV, kjer je bila posekana obvodna zarast	Slika 11: Smeti v potoku

Ime naravne vrednote	Bukovnica - mokrotni travniki EŠ: 7308
Kratka oznaka	Mokrotni travniki ob Bukovniškem potoku, desnem pritoku Kobiljanskega potoka severno od Dobrovnika.
Stanje v 2014	Rumena maslenica ni cvetela, nekatere parcele so popolnoma zaraščene z zlato rozgo
Stanje v 2015	Cca 1/3 NV je zaraščene z zlato rozgo (ta del NV vsako leto mulčijo, čeprav je vsaj 1 ha površine vključene v KOPOP ukrep Metulji). Z lesnatimi vrstami je zaraščeno manj kot 10%.
Datum ogleda:	21.7.2015
Opis pregleda	Pregled je bil del monitoringa NV na območju KPG
Opravljen dela na NV	/

Slika 12: Del mokrotnih travnikov na NV

Ime naravne vrednote	Bukovniško jezero EŠ: 3696
Kratka oznaka	
Stanje v 2014	Turistična raba jezera se povečuje, kar negativno vpliva predvsem na ornitofavno.
Stanje v 2015	Stanje ohranjenosti je zadovoljivo, obiskovalci (turisti in ribiči) in domačini vsaj deloma negativno vplivajo na favno (ptice, dvoživke) jezera s parkiranjem ob jezeru ter vožnjo v nočnih urah (v času migracije dvoživk). Opazno je tudi obrezovanje drevesnih vej, ki bi sicer rasle nad vodo.
Datum ogleda:	21.7.2015
Opis pregleda	Pregled je bil del monitoringa NV na območju KPG
Opravljen dela na NV	/
	
Slika 13: Bukovniško jezero	

Ime naravne vrednote	Cankova - rastišče narcis EŠ: 29 OP
Kratka oznaka	Rastišče ogroženih belih narcis (<i>Narcissus poeticus</i>) med Korovci in Cankovo na Goričkem.
Stanje v 2014	Ta NV je uničena in izbrisana iz registra NV, stanja ne spremljamo
Stanje v 2015	NV je uničena in izbrisana iz registra NV, stanja ne spremljamo

Ime naravne vrednote	Curek EŠ: 7519
Kratka oznaka	Potok Curek od izvira do Ivanjševcev.
Stanje v 2014	Potok je v dobrem stanju, večjih onesnaževalcev ob potoku ni. Možen negativni vpliv predstavljajo intenzivni ribniki v neposredni bližini potoka.
Stanje v 2015	Stanje ohranjenosti je dobro. Večjih negativnih vplivov na potok ni. Potencialni negativni vpliv imajo intenzivni ribniki ob potoku (k.o. Lončarovci) in intenzivne njive ob potoku v k.o. Ivanjševci. Povirni del potoka je v zelo dobrem ohranitvenem stanju. Habitat je primeren tudi za N2000 vrsto močvirski krešič. Na povirju smo zabeležili celo šotni mah.
Datum ogleda:	1.12.2015
Opis pregleda	Monitoring omenjenih potokov smo opravili v sodelovanju s predstavnikoma ZRSVN OE. Pregledali smo večji del te NV. Od izvirov do meje RS z Madžarsko
Opravljen del na NV	/

Slika 14: Povirni del NV Curek

Slika 15: Šotni mah na povirnem delu NV Curek

Ime naravne vrednote	Dolenski potok – akumulacija, Hodoško jezero EŠ: 7296
Kratka oznaka	Akumulacijsko jezero na Dolenskem potoku, levem pritoku Velike Krke, severozahodno od Hodoša.
Stanje v 2014	Stanje je podobno kot v 2012 in 2013. Prisotnost večjega števila ribičev še ne predstavlja večjega ogrožajočega faktorja. Na robu NV so ribiči postavili montažno premično hišico.
Stanje v 2015	Stanje NV je dobro, razen manjše količine odpadkov na lokacijah, kjer se zadržujejo ribiči, večjih negativnih vplivov ribičev in ostalih obiskovalcev ni opaziti. Brežino, ki je bila zaraščena z rogozovjem in trstičjem so v letu 2015 do cca 2/3 pokosili. Severni in vzhodni del NV je zaraščen s tujerodnima invazivnima rastlinskima vrstama -zlato rozgo in ambrozijo.
Datum ogleda:	5.5.2015, 5.8. 2015
Opis pregleda	Pregled je bil del monitoringa NV na območju KPG
Opravljen dela na NV	
	
Slika 16: Zadrževalnik vode - Hodoško jezero	

Ime naravne vrednote	Fuks graba – gozd EŠ: 7527	
Kratka oznaka	Ohranjen gozd severovzhodno od Cankove, severozahodno od Murske Sobotne.	
Stanje v 2014	Potencialno nevarnost uničenja ali poškodovanja te NV predstavlja dejstvo, da je celoten kompleks gozda katere del je ta NV prešel v tuje lastništvo. Zaradi intenzivne sečnje dreves v celotnem gozdnem kompleksu Korovska Gora (več kot 200 ha) so opazne posledice tudi na NV. V mesecu marcu smo opravili ogled in potencialni plan upravljanja s to NV (JZ KPG, ZGS, MKO, ZRSVN).	
Stanje v 2015	Stanje NV je dobro.	
Datum ogleda:	29. april 2015	
Opis pregleda	Vidne posledice visokih voda v 2014 s povečano erozijo potoka, kar je naravni proces in vrednost NV samo še povečuje. Objekti za predstavitev NV so dobro vzdrževani, na območju NV ni bilo intenzivne sečnje.	
Opravljen dela na NV	–	
		
	Slika 17: meandrirajoč potok	Slika 18: mokrišče v gozdu

Ime naravne vrednote	Grački potok EŠ: 7528	
Kratka oznaka	Levi pritok Ledave južno od gradu Grad na Goričkem do Beznovcev.	
Stanje v 2014	Na podlagi hitre terenske analize smo v vodi določili povečane koncentracije nitritov, nitratov in fosfatov. Obvodna zarast je prisotna in v dobrem stanju.	
Stanje v 2015	Stanje je podobno kot 2014.	
Datum ogleda:	7.8.2015	
Opis pregleda	Pregled je bil del monitoringa NV na območju KPG.	
Opravljen dela na NV	/	
		
	Slika 19: Grački potok v Vadarcih	

Ime naravne vrednote	Grački potok - pritok s slapom EŠ: 7532
Kratka oznaka	Levi pritok Gračkega potoka s slapom severovzhodno od gradu Grad na Goričkem.
Stanje v 2014	Kljub temu, da je potok v težje dostopnem delu gozda, so v njem prisotni odpadki.
Stanje v 2015	Ta NV je bila v letu 2015 izbrisana iz evidenc NV državnega pomena v RS. Kljub temu smo potok pregledali. Razen manjše količine odpadkov je potok v dobrem stanju. Vodostaj v potoku je v veliki meri odvisen od padavin. Zanimiv je njegov tok po skalnem dnu, kar je na Goričkem s pretežno peščenim podtaljem, redkost.
Datum ogleda:	9.4.2015
Opis pregleda	Pregled je bil del monitoringa NV na območju KPG
Opravljenih del na NV	/

Slika 20: Grački potok

Ime naravne vrednote	Grački potok - pritok s slapovi EŠ: 7533
Kratka oznaka	Levi pritok Gračkega potoka s slapovi severovzhodno od gradu Grad na Goričkem.
Stanje v 2014	Kljub temu, da je potok v težje dostopnem delu gozda, so v njem prisotni odpadki
Stanje v 2015	Ta NV je bila v letu 2015 izbrisana iz evidenc NV državnega pomena v RS. Kljub temu smo potok pregledali. Razen manjše količine odpadkov je potok v dobrem stanju. Vodostaj v potoku je v veliki meri odvisen od padavin. Potok in njegovo obrežje je svojevrsten in redek pojav na Goričkem, zlasti visok spodmol.
Datum ogleda:	9.4.2015
Opis pregleda	Pregled je bil del monitoringa NV na območju KPG
Opravljenih del na NV	/

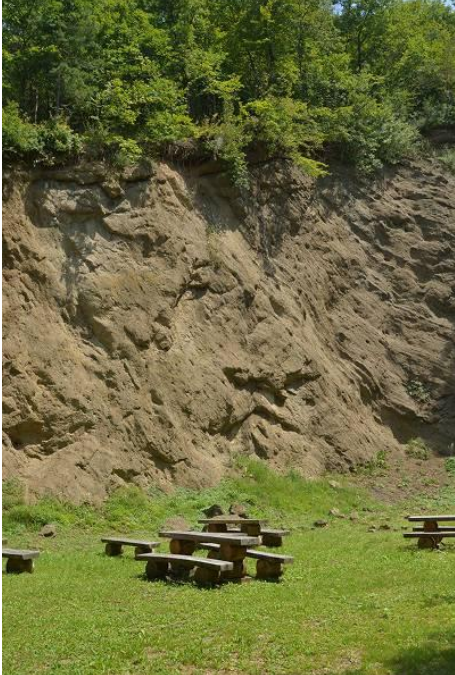

Slika 21: Slap na Gračkem potoku

Slika 22: Spodmol na Gračkem potoku

Ime naravne vrednote	Grad – mlaka EŠ: 7523 - Kačova mlaka	
Kratka oznaka	Habitat ogroženih živalskih vrst v mlaki severozahodno od Grada na Goričkem.	
Stanje v 2014	Odstranjevanje odvečne zarasti v mesecu novembru. Flora in favna mlake sta v dobrem stanju. Kemijsko stanje je slabo. Povišane koncentracije dušikovih, fosforjevih in amonijevih spojin, kar je verjetno posledica onesnaževanja iz preteklosti.	
Stanje v 2015	Mlaka je bila pregledana v času mrestenja dvoživk. Opazili smo naslednje vrste: <i>T. carnifex</i> , <i>L. vulgaris</i> , <i>H. arborea</i> , <i>B. bufo</i> , <i>R. ridibunda</i> , <i>R. dalmatina</i> , <i>R. temporaria</i> . Drug pregled je bil opravljen v okviru naravovarstvenega nadzora - biološki odpadki v neposredni bližini mlake.	
Datum ogleda:	26.3.2015, 15.7.2015	
Opis pregleda	Prvi pregled je bil opravljen v okviru naravoslovnega dneva za OŠ, drugi pa v okviru naravovarstvenega nadzora.	
Opravljena dela na NV	V 2015 nismo odstranjevali vodne zarasti.	
		
	Slika 23: NV Kačova mlaka	Slika 24: Organsko onesnaževanje nad mlako

Ime naravne vrednote	Grad - nahajališče bazalta in piroklastitov EŠ: 7338
Kratka oznaka	Nahajališče olivinovih nodul v bazaltu in piroklastitih v opuščenem kamnolomu severno od Grada na Goričkem.
Stanje v 2014	Na naravni vrednoti je občina Grad v okviru turistične ponudbe (Vulkanija) postavila klopi in mize ter izvaja pogostitev skupin obiskovalcev, ki jih vodi semkaj po ogledu Vulkanije.
Stanje v 2015	Glede naravnih znamenitosti na NV ni sprememb. Na območju kamnoloma se občasno pojavlja velika uharica (gnezdi verjetno v drugem kamnolomu v k.o. Grad). Je pa zaradi erozije povečana nevarnost padanja dreves v sam kamnolom.
Datum ogleda:	17.5.2015
Opis pregleda	Pregled je bil opravljen v okviru monitoringa naravnih vrednot v sodelovanju z ZRSVN OE Maribor
Opravljen del na NV	/
	
<p>Slika 25: Kamnolom s klopmi, ki so preblizu krušljivih sten, kar lahko predstavlja nevarnost za obiskovalce</p>	

Ime naravne vrednote	Kobilje – brek EŠ: 132
Kratka oznaka	Brek izjemnih dimenzij pri cerkvi sv. Martina v Kobilju.
Stanje v 2014	Po revitalizaciji v letu 2011 se stanje drevesa vidno izboljšuje. Na začetku leta 2012 je bil v votlem deblu drevesa podtaknjen požar, ki pa ni pustil večjih posledic. Rogovila, ki podpira največjo vejo je v slabem stanju, potrebna bo menjava. Obseg debla drevesa je bil ob pregledu 21.7. 2014, 282 cm.
Stanje v 2015	Kljub poškodbam iz preteklosti in kljub starosti je drevo še vitalno.
Datum ogleda:	30.6.2015, 21.7.2015
Opis pregleda	Prvi pregled je bil opravljen v okviru del na skoršu v isti vasi, drug pregled pa je bil opravljen v okviru monitoringa NV na območju KPG.
Opravljenega dela na NV	/
	
Slika 26: NV brek v Kobilju	

Ime naravne vrednote	Kobilje - ekstenzivni travniki EŠ: 7298
Kratka oznaka	Mokrotni ekstenzivni travniki na poplavnem območju Kobiljanskega potoka, zahodno od Kobilja.
Stanje v 2014	Razen dela NV, ki je v upravljanju JZ KPG, se stanje NV hitro slabša (intenzifikacija). Slabšanje se je že začelo odražati na favni dnevnih metuljev.
Stanje v 2015	Travniki, ki so v rabi JZ KPG so v dobrem ekološkem stanju <i>H. lilioasphodelus</i> , <i>I. sibirica</i> , <i>S. officinalis</i> <i>P. teleius</i> , <i>P. nausithous</i> , <i>L. dispar</i> ... drugi deli NV so večinoma vse bolj intenzivirani ali pa se zaraščajo (le v manjši meri lastniki rabijo površine naravi prijazno)
Datum ogleda:	19. 5. 2015, 6.8.2015
Opis pregleda	Pregleda sta bila opravljena v okviru popisa dnevnih metuljev
Opravljenega dela na NV	Košnja in spravilo biomase na parcelah v upravljanju JZ KPG
	
Slika 27: Del NV, ki je v upravljanju JZ KPG z rumeno maslenico in sibirsko peruniko	

Ime naravne vrednote	Kobilje – skorš EŠ: 133
Kratka oznaka	Skorš izjemnih dimenzij jugozahodno od Kobilja.
Stanje v 2014	Na drevesu se nadaljuje sušenje stranskih vej, kar je morda posledica počasnega razkroja drevesa zaradi vdora trohnobnih gliv v notranjost debla (trosnjaki na deblu).
Stanje v 2015	V letu 2015 smo z Občino Kobilje in Elektro Maribor organizirali obrezovanje suhih vej. Ob ogledu meseca julija je bilo na deblu vidno odpadanje skorje in na korenčniku so bili prisotni trosnjaki lesnih gliv. Obseg debla je bil 218 cm, višina drevesa 15,5 m. Predlagan ukrep v prihodnje; vsaj 4 m od debla, okrog in okrog potegniti trak in zavarovati na tak način morebitno parkiranje motornih vozil prod krošnjo drevesa.
Datum ogleda:	30.6.2015, 21.7.2015
Opis pregleda	Prvi ogled je bil v okviru revitalizacijskega obrezovanja drevesa, drugi ogled pa je bil del v monitoringa NV na območju KPG.
Opravljen dela na NV	Obrezovanje suhih vej.
	 <p>Slika 28 in slika 29: Skorš pred in po obrezovanju</p>

Ime naravne vrednote	Košeri – bukev EŠ: 6982
Kratka oznaka	Bukev izjemnih dimenzij južno od Ivanjševcev.
Stanje v 2014	NV smo si ponovno ogledali skupaj s predstavniki ZRSVN OE Maribor. Drevo je v zadovoljivem stanju, se pa vidi, da je v fazi staranja.
Stanje v 2015	Stanje NV je enako kot v 2014
Datum ogleda:	30.6.2015
Opis pregleda	/
Opravljen dela na NV	/
	
Slika 30: Košeri bukev	

Ime naravne vrednote	Ledava EŠ: 2014
Kratka oznaka	Ledava med državno mejo in Nuskovo.
Stanje v 2014	Kemijsko stanje vode je presenetljivo v mejah normale
Stanje v 2015	Stanje obrežne vegetacije je ugodno. Opazen je vpliv kamnoloma zaradi plavljenih delcev, ki sedimentirajo v potoku.
Datum ogleda:	/
Opis pregleda	/
Opravljen dela na NV	/

Ime naravne vrednote	Ledavsko jezero EŠ: 2015 V
Kratka oznaka	Zadrževalnik visokih voda Ledave s stalno ojezeritvijo južno od Pertoče, severozahodno od Murske Sobote.
Stanje v 2014	Kemijsko stanje vode je zmerno slabo. Floristično in favnistično stanje je zelo dobro. V letu 2014 je na jezeru med drugimi gnezdil tudi par sivih gosi, ki je vzredil dva mladiča. Na NV smo postavili 4 označevalne table o jezeru in življenju in ob njem.
Stanje v 2015	Kemijsko stanje nismo preverjali, favnistično in floristično stanje pa je dobro
Datum ogleda:	Vsak meseca vsaj 1X monitoring ptic
Opis pregleda	/
Opravljenih del na NV	/
	
Slika 31: Ribji orel se redno prehranjuje na Ledavskem jezeru	

Ime naravne vrednote	Lončarovci - mokrotni travniki EŠ: 7305
Kratka oznaka	Mokrotni ekstenzivni travniki ob potoku Curek južno od Lončarovcev, severovzhodno od Murske Sobote
Stanje v 2014	Stanje na 12 ar, ki je v upravljanju JZ KPG, se počasi izboljšuje (košnja), ostali del zaraščajočega predela te NV je v slabem stanju. Del NV, ki je v ekstenzivni rabi je v dobrem stanju, čeprav je opazno prekomerno gnojenje
Stanje v 2015	Stanje je podobno kot v letu 2014
Datum ogleda:	18.9.2015
Opis pregleda	Pregled NV je bil opravljen ob košnji travnikov ki so v upravljanju JZ KPG
Opravljenih del na NV	Košnja in spravilo na travnikih, ki so v upravljanju JZ KPG

Ime naravne vrednote	Lukaj potok EŠ: 2016
Kratka oznaka	Levi pritok Ledave na območju med Gornjimi in Dolnjimi Slaveči severovzhodno od Ledavskega jezera
Stanje v 2014	Kemijsko stanje je zelo slabo. Prekomerne koncentracije nitratov, nitritov in fosfatov.
Stanje v 2015	Kemijsko stanje v 2015 nismo preverjali, smo pa ob spomladanski akciji pozor žabe na cesti na Lukaj potoku potrdili česnovko (<i>Pelobates fuscus</i>) kar za ta del Goriškega predstavlja izjemno najdbo.
Datum ogleda:	Cel marec (v času trajanja akcije pozor žabe na cesti)
Opis pregleda	Pregled peščin ob strugi potoka
Opravljen del na NV	/
	
Slika 32: Česnovka	

Ime naravne vrednote	Makoterjev breg - pravi kostanj EŠ: 7003
Kratka oznaka	Pravi kostanj izjemnih dimenzij na Makoterjevem bregu, zahodno od Prosenjakovcev.
Stanje v 2014	Ta NV je izbrisana iz registra naravnih vrednot
Stanje v 2015	/
Datum ogleda:	/
Opis pregleda	/
Opravljen del na NV	/

Ime naravne vrednote	Mala Krka EŠ: 7494
Kratka oznaka	Mala Krka s pritoki od izvira do meje z Madžarsko, vključno s Križevskim jezerom.
Stanje v 2014	Stanje te NV se izboljšuje (obrežna zarast).
Stanje v 2015	Stane obrežne zarasti na tej NV se izboljšuje (razen v neposredni bližini "Picerije" v k.o. Križevci), posebej povirni deli so v dobrem ekološkem stanju. Kljub nizkemu vodostaju je voda v dobrem stanju in ni opaziti pretiranega organskega onesnaženja.
Datum ogleda:	7.8.2015, 8.9.2015.
Opis pregleda	Pregled je bil opravljen ob rednem monitoringu NV (7.8.), drugič pa spotoma ob opravljanju drugih nalog.
Opravljen dela na NV	/
	
<p>Slika 33 in slika 34: Križevsko jezero in del Male Krke v Križevcih z odpadki komposta na brežinah</p>	

Ime naravne vrednote	Markovci - pravi kostanj EŠ: 7004
Kratka oznaka	Pravi kostanj izjemnih dimenzij v Markovcih, severovzhodno od Murske Sobote.
Stanje v 2014	Ta NV je odmrta, kljub temu pa smo se z lastniki dogovorili in drevo le obžagali, da ne predstavlja nevarnosti za ljudi. V drevesu gnezdi veliki skovik
Stanje v 2015	Ostanek drevesa še stoji, par velikega skovika je gnezdil v njem tudi v 2015
Datum ogleda:	21.7.2015
Opis pregleda	Pregled je bil opravljen v okviru popisa velikega skovika in snemanja filma za projekt Gorički travniki
Opravljen dela na NV	/
	
<p>Slika 35: Obročanje Velikih skovikov iz legla v NV Markovci-pravi kostanj</p>	

Ime naravne vrednote	Motvarjevci - ekstenzivni travniki 1 EŠ: 7299
Kratka oznaka	Kompleks mokrotnih ekstenzivnih travnikov zahodno od Motvarjevcev, severno od Dobrovnika.
Stanje v 2014	Na delu NV ki v upravljanju JZ KPG in na delu, ki ga lokalni prebivalci še ekstenzivno rabijo, se stanje izboljšuje. Drugi deli so podvrženi hitri sukcesiji. Ta NV je eno od treh večjih nahajališč N2000 vrste travniški postavnež.
Stanje v 2015	Stanje je podobno kot v letu 2014.
Datum ogleda:	Maj in september večkrat.
Opis pregleda	V okviru popisa in košnje.
Opravljena dela na NV	V 2015 smo del NV, ki je v upravljanju JZ KPG in ukrepu KOPOP MET, kosili mozaično (30 % do 15. junija) ostalo, razen nepokošenega pasu (10%) po 15. septembru. Na tej NV smo v okviru projekta Gorički travniki popisali tudi metulje (maj).
	
<p>Slika 36: Sibirski peruniki na delu NV ki je v upravljanju JZ KPG</p>	

Ime naravne vrednote	Motvarjevci - ekstenzivni travniki 2 EŠ: 7300
Kratka oznaka	Mokrotni ekstenzivni travniki zahodno od Motvarjevcev, severno od Dobrovnika.
Stanje v 2014	Ta NV se je popolnoma zarasla in nima več funkcije ekstenzivnih travnikov. Predlagamo izbris NV iz seznama.
Stanje v 2015	Ta NV se je popolnoma zarasla in nima več funkcije ekstenzivnih travnikov. Predlagamo izbris NV iz seznama.
Datum ogleda:	/
Opis pregleda	/
Opravljena dela na NV	/
/	

Ime naravne vrednote	Motvarjevci – gozd EŠ: 7526
Kratka oznaka	Ohranjen gozd v Motvarjevcih, severno od Dobrovnika.
Stanje v 2014	Na splošno je stanje te NV ugodno, čeprav je bilo nekaj manjših posekov.
Stanje v 2015	Stanje NV v 2015 je ugodno in je podobno stanju v 2014.
Datum ogleda:	21.7.2015
Opis pregleda	Na SV strani rezervata je bil opravljen posek smreke, vendar ob ogledu ni bilo jasno, ali je bil posek v rezervatu ali izven. Drevo ni bilo označeno za sečnjo.
Opravljen dela na NV	/
	
Slika 37: Del gozdnega rezervata v Motvarjevcih	

Ime naravne vrednote	Nuskova - slatinski vrelec EŠ: 7524
Kratka oznaka	Izvir mineralne vode v Nuskovi, severozahodno od Murske Sobotice.
Stanje v 2014	Stanje te naravne vrednote je zadovoljivo. Travniki in glavate vrbe v neposredni bližini so v upravljanju JZ KPG. V glavatih vrbah je bil potrjen puščavnik (<i>Osmoderma eremita</i>).
Stanje v 2015	Glavate vrbe bi bilo potrebno obrezati.
Datum ogleda:	12.5.2015
Opis pregleda	Pregled je bil opravljen v okviru naravoslovnega dneva OŠ. Ob NV sta 2 pojasnjevalni tabli, od katerih ena je polomljena.
Opravljen dela na NV	Košnja travnika 12.6.2015
	
Slika 38: Slatinski vrelec v Nuskovi	

Ime naravne vrednote	Pertoča - mokrotni travniki EŠ: 7304
Kratka oznaka	Mokrotni travniki na poplavnem območju Ledavskega jezera pri Pertoči, severozahodno od Murske Sobote.
Stanje v 2014	Stanje te naravne vrednote je zadovoljivo, kljub ne-rabi in zaraščanju z lesnatimi vrstami.
Stanje v 2015	Del NV, ki ni v rabi, je kljub zaraščanju z vrbami v dobrem ekološkem stanju. Del, ki je v kmetijski rabi je večinoma v ekstenzivni rabi, a vsako leto preorjejo kak travnik več. Zanimivost: našli smo podraščec (<i>Aristolochia sp.</i>) ki je hranilna rastlina za petelinčka (<i>Zerynthia polyxena</i>).
Datum ogleda:	28.5.2015
Opis pregleda	Pregled je bil opravljen v okviru popisa bičje trsnice skupaj s predstavnikom DOPPS.
Opravljen del na NV	Opravljen popis bičje trsnice v okviru projekta Gorički travniki, nastavljene nove gnezdilnice in lovilne preže za velike sekundarne duplarje.
	
<p>Slika 39: Del ekstenzivnih mokrotnih travnikov na NV Pertoča - mokrotni travniki</p>	

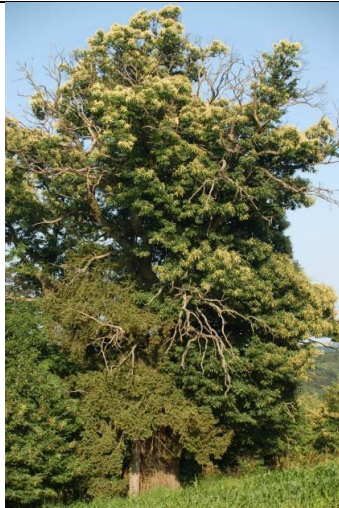
Ime naravne vrednote	Pertoča - rastišče narcis EŠ: 7401 OP
Kratka oznaka	Rastišče ogroženih belih narcis (<i>Narcissus poeticus</i>) zahodno od Pertoče, severozahodno od Murske Sobotе.
Stanje v 2014	Konec leta 2014 je to NV s pogodbenim varstvom prevzel v 5-letno upravljanje JZ KPG. Sadna drevesa so bila obrezana, odstranjena je bila bela omela.
Stanje v 2015	Stanje NV je dobro oziroma boljše, kot je bilo v 2014 in prej, ko je ob gozdnem robu odganjala robinija.
Datum ogleda:	8.5.2015
Opis pregleda	Narcese so bile ob ogledu prisotne po celotni površini travnika, v približno enakem številu kot že lani. Trava v visokodebelnem sadovnjaku je bila pokošena. Robinija se ne pomlajuje več, kot se je v 2013 in 2012.
Opravljenе dela na NV	Košnja po 20. avgustu.
	
<p>Slika 40: Del travnika v Pertoči z narcisami</p>	

Ime naravne vrednote	Peskovski potok EŠ: 7516
Kratka oznaka	Desni pritok Velike Krke od izvira do Šalovcev.
Stanje v 2013	Stanje se slabša, opaziti je povečanje točkovnega onesnaževanja s kmetijskimi in gospodinjstskimi izpusti.
Stanje v 2015	Glede izpustov se stanje ni izboljšalo.
Datum ogleda:	12.7.2015
Opis pregleda	Pregled je bil del rednega monitoringa NV
Opravljen dela na NV	/
	
<p>Slika 41: Potočni rak v Peskovskem potoku obložen z usedlinami (živ???)</p>	

Ime naravne vrednote	Povesi - mokrotni travniki EŠ: 7307
Kratka oznaka	Mokrotni travniki južno od vasi Lucova pri Adrijancih na Goričkem
Stanje v 2013	Opazen povečan pritisk intenziviranja
Stanje v 2015	Stanje se poslabšuje deloma zaradi intenzifikacije travinja (gnojenje, pogosta košnja) in deloma zaradi zaraščanja kot posledica ne-rabe.
Datum ogleda:	
Opis pregleda	
Opravljen dela na NV	

Ime naravne vrednote	Ratkovski potok EŠ: 7529	
Kratka oznaka	Levi pritok Kobiljanskega potoka severozahodno od Kobilja na Goričkem.	
Stanje v 2014	Večji del poletja je potok brez vode. Posledično je brez ribje in račje favne. V jesenskih mesecih 2014, sta potok zaradi poplav ARSO-oddelek za vode in VGP Mura, izvedla nekatere ukrepe utrjevanja brežin in delnega odstranjevanja zarasti.	
Stanje v 2015	Povirni del potoka in posamezni odseki so bili ob ogledu v dobrem stanju (čez poletje presahne za to ni pričakovati vretenčarskega življa vsaj do k.o. Prosenjakovci). Na posameznih delih je prisotno točkovno močno organsko onesnaženje (k.o. Prosenjakovci, k.o. Motvarjevci - pred vtokom v Kobiljanski potok). Zarast je prisotna skoraj ob celotni strugi. Na posameznih odsekih so intenzivne njivske površine preblizu struge in vode v njej (manj kot 5 m).	
Datum ogleda:	1.12.2015	
Opis pregleda	Monitoring omenjenih potokov smo opravili v sodelovanju s predstavnikoma ZRSVN OE MB pri čemer smo pregledali celotno strugo potoka.	
Opravljen dela na NV	/	
		
Slika 42: Povirni del Ratkovskega potoka		Slika 43: Točkovno onesnaženje (sadne tropine od žganjekuhe) na Ratkovskem potoku v k.o. Prosenjakovci

Ime naravne vrednote	Slatinska graba - izvir slatine EŠ: 7535	
Kratka oznaka	Izvir mineralne vode v Slatinski grabi, severozahodno od Murske Sobote.	
Stanje v 2014		
Stanje v 2015	/	
Datum ogleda:	/	
Opis pregleda	/	
Opravljen dela na NV	/	

Ime naravne vrednote	Sombotel - domači kostanj EŠ: 7005
Kratka oznaka	Pravi kostanj izjemnih dimenzij v Gerlincih, zahodno od Ledavskega jezera.
Stanje v 2014	Kljub okužbi z glivo <i>Cryphonectria parasitica</i> , je stanje zadovoljivo.
Stanje v 2015	Posamezne veje se sušijo, a je kostanj kljub temu še vitalen.
Datum ogleda:	6. 8. 2015
Opis pregleda	Ogled sem (KM) opravil spotoma ob popisih dnevnih metuljev.
Opravljen del na NV	
	
Slika 44: Vitalnost NV Sombotel kostanj	

Ime naravne vrednote	Sotinski breg EŠ: 7531
Kratka oznaka	Krajinsko in geomorfološko pomemben hrib na skrajnem severnem delu Goriškega, ob meji z Avstrijo.
Stanje v 2014	Kamnolom, kljub plazenju, deluje. Gnezdenje velike uharice smo potrdili tudi v 2014.
Stanje v 2015	Več pozornosti namenjamo delu NV, kjer je delujoči kamnolom (SGP Pomgrad). Kljub temu, da je kamnolom geološko nestabilen, še naprej razstreljujejo in odvažajo kamen. Velika uharica še vedno aktivno gnezdi na območju kamnoloma.
Datum ogleda:	3.6.2015
Opis pregleda	Ogled smo opravili v okviru naravoslovnega dneva.
Opravljen del na NV	/
	
Slika 45: Plazenje in erozija v kamnolomu na NV Sotinski breg	

Ime naravne vrednote	Tetajni breg - pravi kostanj 1 EŠ: 7001
Kratka oznaka	Pravi kostanj izjemnih dimenzij južno od Križevcev.
Stanje v 2014	Kljub okužbi z glivo <i>Cryphonectria parasitica</i> je stanje zadovoljivo.
Stanje v 2015	Slabo stanje, vedno več suhih vej.
Datum ogleda:	4.8.2015
Opis pregleda	Kostanj ima eno večjo suho vejo (na Z strani) in eno debelejšo na SV strani drevesa, ki se je pred kratkim odlomila od drevesa. Več suhih vej je v zgornjem delu krošnje in čisto na vrhu. Spodaj v deblu imajo sršeni gnezdo.
Opravljen dela na NV	/
	
Slika 46: Tetajni kostanj 1	

Ime naravne vrednote	Tetajni breg - pravi kostanj 2 EŠ: 7002
Kratka oznaka	Pravi kostanj izjemnih dimenzij južno od Križevcev.
Stanje v 2014	Kljub okužbi z glivo <i>Cryphonectria parasitica</i> je stanje zadovoljivo
Stanje v 2015	Stanje zadovoljujoče. Sušijo se posamezne veje.
Datum ogleda:	4.8.2015
Opis pregleda	Na južni strani je bil del debla odrezan od debelejšega dela debla. V okolici so lastniki zemljišča zasadili drevje in parcelo razmejili s kovinsko ograjo.
Opravljen dela na NV	
	
Slika 47: Tetajni kostanj 2	

Ime naravne vrednote	Trdkova – graden EŠ: 7008
Kratka oznaka	Graden izjemnih dimenzij vzhodno od Trdkove, severovzhodno od Kuzme.
Stanje v 2014	Opazne poškodbe, kljub temu stanje zadovoljivo.
Stanje v 2015	Drevo je kljub temu, da je v neposredni bližini asfaltne ceste, v dobrem stanju.
Datum ogleda:	15.7.2015
Opis pregleda	Pregled je bil opravljen v okviru monitoringa naravnih vrednot v sodelovanju z ZRSVN OE Maribor.
Opravljen dela na NV	/

Slika 48: Hrast graden v Trdkovi

Ime naravne vrednote	Velika Krka EŠ: 7495	
Kratka oznaka	Velika Krka s pritoki med izviro in Šalovci.	
Stanje v 2014	Čistilna naprava ne deluje optimalno. Kemijska analiza vode je pokazala onesnaženje z dušikovimi, fosforjevimi in amonijevimi spojinami. Zaradi poplav in erozije sta ARSO - oddelek za vode in VGP Mura, na nekaterih delih opravili interventne posege z redčenjem zarasti in vgradnjo kamnometov novembra 2014. S temi deli bodo nadaljevali tudi v 2015. Kakšen bo vpliv teh posegov v brežino potoka na N2000 vrsto - vodomec, ki gnezdi v brežinah, je v težko oceniti.	
Stanje v 2015	Stanje kljub onesnaževanju in vdelanim kamnometom s strani ARSO, v dobrem ekološkem stanju (ko je dovolj vode). ZRSVN smo podali predlog, da se območje NV razširi dolvodno do meje z R Madžarsko, saj je ta del ekološko pomembnejši od zgornjega dela vodotoka. V spodnjem delu vodotoka smo potrdili gnezdenje vsaj 5 parov N2000 vrste - vodomec. Odkrili smo tudi aktivne brloge vidre.	
Datum ogleda:	To NV smo si ogledali večkrat 2.7.2015, 15.7.2015, 1,2.8.2015	
Opis pregleda	2x zaradi popisa vodomca, 1x v okviru monitoringa naravnih vrednot v sodelovanju z ZRSVN OE Maribor	
Opravljenih del na NV		
		
	Slika 49: Gnezdišče vodomca na Veliki Krki	Slika 50: Prodišča in peščene stene na Veliki Krki

Ime naravne vrednote	Vreje - suhi travniki EŠ: 7430
Kratka oznaka	Redek habitatni tip in rastišče ogroženih rastlinskih vrst vzhodno od Vreje pri Markovcih, severozahodno od Hodoša na Goričkem.
Stanje v 2014	Na delu NV je opazno zaraščanje z zlato rozgo.
Stanje v 2015	Stanje je dobro.
Datum ogleda:	6.8.2015
Opis pregleda	Na območju NV Vreje prevladujejo suhi, košeni travniki, vmes so tudi njive.
Opravljen del na NV	
	
Slika 51: Območje NV Vreje-suhi travniki	

Ime naravne vrednote	Zgornje Kobilje – gozd EŠ: 7525
Kratka oznaka	Gozd v Zgornjem Kobilju, severovzhodno od Dobrovnika.
Stanje v 2014	Stanje je dobro.
Stanje v 2015	Stanje je dobro.
Datum ogleda:	21.7.2015
Opis pregleda	NV in gozdni rezervat v Zgornjem Kobilju na prvi pogled ne kaže nobenih očitnih razlik v primerjavi z ogledom v 2014. Listavci še naprej iz spodnje plasti izpodrivajo iglavce (rdeči bor), ki počasi izginjajo iz drevesne sestave gozdnega rezervata, kar je običajen proces v razvoju mešanega gozda, v katerega človek ne posega. Z odmiranjem se zato povečuje delež odmrle lesne biomase.
Opravljen del na NV	/
	
Slika 52: Gozdni rezervat in NV v Kobilju	

Ime naravne vrednote	Zlata jama - rdeči bor EŠ: 7012
Kratka oznaka	Rdeči bor na Zlati jami jugozahodno od Kobilja.
Stanje v 2014	Stanje je dobro.
Stanje v 2015	Stanje je dobro.
Datum ogleda:	24.12.2015
Opis pregleda	Ogled je bil opravljen z revirnim gozdarjem g.Horvatom. Rdeči bor se na višini cca. 1,7 m razcepi v tri debla, kar na žalost povzroča zamakanje v sredini. Vidni so sledovi smolarjenja v daljni preteklosti in strganja smole iz dela debla za odvzemanje smole v bližnji preteklosti, verjetno za namene lažjega vžiganja in kurjenja ognja ob podiranju v bližini gozda z NV. Del gozda, kjer je NV je v GGN zapisan kot »ekocelica« in je izločen iz gospodarjenja s tem državnim gozdom.
Opravljena dela na NV	/

Slika 53: Revirni gozdar ob NV rdečem boru

1.2. Naloga: Naloga: omogočanje pogojev za ključne življenjske faze najbolj ogroženih vrst

Ad 1.2.a. Varstvo dvoživk v času migracije (pridobivanje soglasij, sodelovanje z mediji, poročilo, postavljanje mrež in prenašanje živali)

Varovalne mreže za dvoživke so bile, podobno kot prejšnja leta, tudi v letu 2015 postavljene ob Ledavskem jezeru na regionalni cesti R2-440 v Kraščih, ob lokalni cesti Krašči-Ropoča ter ob lokalni cesti v Kančevcih. Skupna dolžina mrež je bila približno 2.900 m, saj smo prvič postavili varovalne mreže na nasprotni strani regionalne ceste R2 - 440 ter s tem omogočili varovanje tudi vračajočih osebkov, kar je pomenilo podaljšanje trajanja akcije za nekaj dni.

Varovalne mreže smo začeli postavljati na začetku marca, 2.3., akcijo z odstranitvijo mrež smo končali 2. aprila 2015.

Glede števila prenesenih osebkov, lahko rečemo, da je bila sezona povprečna, saj je bilo ob mrežah najdenih in čez cesto prenesenih nekaj malega več kot 9.000 osebkov. Med migracijo proti vodi večjega povoza ob mrežah ni bilo opaziti. Ukrep postavitve mrež na nasprotni strani ceste se je pokazal kot učinkovit, saj smo s tem ustavili in ročno prenesli, tudi vračajoče primerke.

Vse več ljudi se zaveda kako pomembna je narava, saj se pri takih akcijah pridružijo tudi prostovoljci. V letu 2015 se je akciji pridružilo kar 11 prostovoljcev, celo družina iz Ptuja. Pri akciji so sodelovali tudi člani Društva študentov biologije ter učenci prostovoljci iz OŠ Kuzma in OŠ I Murska Sobota.

Pri postavljanju varovalnih mrež je s svojimi javnimi delavci sodelovala tudi občina Cankova.

Seznam vrst dvoživk zabeležene ob varovalnih mrežah 2015:

- navadna krastača (*Bufo bufo*)
- česnovka (*Pelobates fuscus*)
- sekulja (*Rana temporaria*)
- rosnica (*Rana dalmatina*)
- plavček (barska žaba) (*Rana arvalis*)
- skupina zelenih žab (*Pelophylax spp.*)
- zelena rega (*Hyla arborea*)
- navadni pupek (*Lissotriton vulgaris*)
- veliki pupek (*Triturus carnifex*)

Slika 54: Plavček najden ob mrežah ob Ledavskem jezeru

Slika 55: Prostovoljci iz OŠ Kuzma

Ad 1.2.b. Izdelava in nameščanje gnezdilnic za sekundarne duplarje in podstavkov za gnezda za belo štorčljo

Populacijsko dinamiko bele štorčlje člani DOPPS spremljajo že od leta 1999. Od leta 2009 pri tem aktivno sodeluje tudi JZ KPG. Primerjava števila mladičev v letu 2015 z 1999 kaže na trend upadanja iz 25 na 6 mladičev, kar je nedvomno pokazatelj stanja v okolju, kjer beležimo izgubo travniških habitatov na katerih se bela štorčlja prehranjuje.

Tabela 6: Uspešnost gnezdenja bele štorčlje v obdobju 1999 - 2015

Mladiči K.o	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kuzma	2	4	3	3	3	4	3		4	1	1	2			2		
Ropoča	1							3	4								
Dolnji Slaveči 1				2	3	3	3										
Dolnji Slaveči 2																	
Motovilci	2	2		2	3									2			
Sv. Jurij	2	3	3	4	2	3						2		2		3	2
Nuskova	3	3	4	4	3	4	3	1	4	4	2	3	3	2	1	1	
Šalamenci									2	3	1	1	3	3	4		
Moščanci	3	2	2	2	3	2	3	1									
Hodoš	4	3			2	2	3		3	2	2	3	4	1	2		2
Gornji Petrovci						3											
Domanjševci									2	2	3	3	2	3	1	5	1
Prosenjakovci	2	1	1	2	3	1		2		3	2	2	2	3	1	3	
Motvarjevci	2																
Kobilje 1	4	2	2	3		2											
Kobilje 2				4	3	3	2		3	4	3	2		2	3	2	
Korovci										3	4	2	1				1
Skupaj	25	20	15	26	25	27	17	7	22	22	18	20	15	18	14	14	6

Na območju parka je 17-19 aktivnih gnezd. Vsa gnezda so na električnih drogovih. Ker so gnezda belih štorcelj velika in težka do 500 kg, je zelo pomembno da so na stabilnih in dovolj velikih podstavkih. Ti morajo biti tudi pravilno nameščeni na el. drog, da štorcljam onemogočijo stik z električnim tokom.

V letu 2015 smo izdelali 3 nove podstavke. V sodelovanju z delavci Elektra Maribor smo zamenjali podstavek v k.o. Nuskova/Rogašovci. Zamenjavo preostalih dveh podstavkov načrtujemo spomladi 2016.

Omogočanje gnezditve je le en od ukrepov varstva belih štorcelj, med najpomembnejšimi dejavniki so ohranjeni ekstenzivni travniki, kjer štorclje najdejo večino svoje hrane. Žal pa podatki monitoringa splošnega stanja narave v KPG kažejo, da se površina in kvaliteta travnikov zelo hitro zmanjšuje (intenziviranje, preoravanje, zaraščanje...).

Slika 56: Nov podstavek za gnezdo bele štorclje v k.o. Nuskova

Gnezdilnice za velike sekundarne duplarje

Zelo pomembni habitati za sekundarne duplarje kulturne krajine so visokodebelni senožetni sadovnjaki. Žal se njihovo stanje na območju Krajinskega parka Goričko hitro slabša (bela omela, izsekavanje, starost...), posledično je vse manj primernih dupel, tako gnezdilnice sekundarnim duplarjem predstavljajo zelo pomembno alternativo naravnim duplom.

Z gnezdilnicami sicer delno rešujemo problematiko gnezditvenih habitatov, vendar ostaja vzrok negativnega populacijskega trenda sekundarnih duplarjev (veliki skovik, čuk, smrdokavra, zlatovranka, vijeglavka...), še naprej velik. Vzrok je najverjetneje v izginjanju visokodebelnih senožetnih sadovnjakov, travnikov, mejic, večanju površin intenzivnih njiv, intenzivnih sadovnjakov in intenzivnih vinogradov ter s tem povečane rabe pesticidov. Posledica intenziviranja rabe v kulturni krajini je med drugim tudi hitro zmanjševanje številčne in vrstne pestrosti velikih žuželk, ki sekundarnim duplarjem predstavljajo najpomembnejši vir hrane. Pri vrstah veliki skovik, smrdokavra in zlatovranka, je zelo problematično tudi nastavljanje strupa za bramorje in polže. Bramorji pod vplivom strupa pridejo na površje, kjer jih ptice poberejo in s tem večajo količino zaužitega strupa. V nekaterih primerih je strup za bramorje glavni vzrok upada populacij.

Na območju Krajinskega parka Goričko smo sami oziroma v sodelovanju s člani DOPPS do konca leta 2015 namestili 176 (v letu 2015 smo namestili 38, štiri stare smo zaradi dotrajanosti odstranili) gnezdilnic primernih oblik in velikosti za:

- zlatovranko (*Coracias garrulus*),
- velikega skovika (*Otus scops*),
- smrdokavro (*Upupa epops*),
- čuka (*Athene noctua*).

Skupaj s člani DOPPS (v okviru projekta Gorički travniki) smo pregledali vse gnezdilnice.

Tabela 7: Gnezdenje v nastavljenih gnezdilnicah:

prazno	69
sinice	12
brglez	2
škorec	58
neznano	5
sršeni	12
veliki skovik	9
smrdokavra	4
poljski vrabec	2
polh	2
ni GN	1
SKUPAJ	176

Kljub temu, da je pregled pokazal, da je le manjši delež gnezdilnic bil zaseden z redkimi Natura 2000 vrstami (veliki skovik, smrdokavra), ocenjujemo, da ima ta ukrep pozitiven učinek na te vrste, zato bomo s tem nadaljevali tudi v prihodnjih letih.

V letu 2015 smo opazili zlatovranke na območju, kjer je par gnezdil v letu 2014 (k.o. Serdica), žal do gnezdenja ni prišlo. Kolegi iz sosednje Avstrijske Štajerske so nam sporočili, da so na njihovem območju potrdili tri od petih mladičev, ki so se izvalili leta 2014 na območju KPG.

Slika 57: Gnezdenje smrdokavre v gnezdilnici v k.o. Budinci

2. Cilj: ohranjena krajinska pestrost, mozaičnost in značilni krajinski člani v KPG in ohranjen grajski park.

2.1. Naloga: Izvajanje ukrepov za ohranjanje krajinske pestrosti.

Ad 2.1.a Dela v senožetnem sadovnjaku v upravljanju JZ KPG, pomladanska rez, varstvo pred boleznimi, spravilo

V letu 2012 je JZ KPG v k.o. **Grad** na parcelah 621/2, 622 in 623 s skupno površino 0,78 ha (50 dreves), in v k.o. **Vidonci** na delu parcele 494 s površino 0,33 ha (26 dreves) vzpostavil trajni nasad visokodebelnih sadnih dreves na senožeti. Prevladujejo tradicionalne sorte jablan, prisotne pa so še tradicionalne sorte hrušk, češenj, skorša in brek. Drevesa so zaščiteni posamično s kovinsko mrežo, ki je napeta okrog dveh kolov, tako da na območju sadovnjaka omogočen prost prehod za prostoživeče živali. Koreninski sistem sadnih dreves je prav tako zaščiten s kovinsko mrežo pred voluharji. Razdalje med drevesi so 10-12m, kar omogoča nemoteno traktorsko košnjo in spravilo sena.

V mesecu marcu 2015 smo opravili spomladansko rez. V mesecu juniju (2x) 2015 smo vsa drevesa zaradi napada rastlinskih uši, (k.o. Grad in k.o. Vidonci) tretirali z BIO insekticidom (NIMAZIL).

Košnjo in spravilo sena smo opravili v mesecu juliju in v mesecu septembru 2015.

Slika 58: Spravilo sena v sadovnjaku v k.o. Vidonci

Ad 2.1.b Vzdrževanje in obnova grajskega parka in grajskega dvorišča s košnjo, sečnjo suhih in bolnih dreves, ter odstranitvev fitomase in lesne biomase, drobljenje vej

V okviru javne službe zaposleni delavci opravljajo tudi dela vzdrževalna in obnovitvena dela v grajskem parku in grajskem dvorišču, ki sta skupaj z gradom v upravljanju JZ KPG. Dela so sezonska, zato zanje pridobivamo delavce iz programa javnih del, ki v sezoni opravljajo košnjo, čiščenje, sečnjo, obrezovanje vinske trte, modre kavčine, spravilo biomase ter drobljenje lesne biomase za posipanje poti v parku. Zdrobljena je bila vsa biomasa iz vejevja in uporabljena za posutje poti v zgornjem delu grajskega parka. V letu 2015 je bila izboljšana dostopna pot iz spodnjega dvorišča na zgornje z razširitvijo in utrditvijo, tako, da po njej lahko gibalno ovirani na vozičkih lahko dostopajo na zgornje dvorišče.

Slika 59: položna in zavita pot na zgornje dvorišče je lažje pohodna za gibalno ovirane

3. Cilj: Inventarizacija stanja in spremljanje dogajanja v KPG in območju Natura 2000

3.1. Naloga: spremljanje kazalnikov stanja v naravi in krajini

Ad 3.1.a. Spremljanje populacije metuljev na izbranih transektih (od tega je 5 vrst Natura 2000).

Spremljanje stanja metuljev smo v letu 2015 spremljali v okviru projekta **Gorički travniki**, zato so rezultati predstavljeni v poročilu projekta.

V okviru projekta Gorički travniki smo izvedli različne tipe monitoringa izbranih vrst metuljev:

- Preverjanje prisotnosti travniškega postavneža (*Euphydryas aurinia*) na območjih košenih travnikov v okviru projekta Gorički travniki in ugotavljanje posledic košnje za to vrsto;
- Preverjanje prisotnosti in pogostosti temnega (*Phengaris nausithous*) in strašničninega mravljiščarja (*Phengaris teleius*) na območjih košenih travnikov v okviru projekta Gorički travniki in ugotavljanje posledic košnje za to vrsto;
- raziskave razširjenosti in pogostosti temnega (*Phengaris nausithous*) in strašničninega mravljiščarja (*Phengaris teleius*) na ploskvah z vpisanim KOP-MET ukrepom;
- analiza učinkov KOP-MET ukrepov na tarčne vrste.

Travniški postavnež (*Euphydryas aurinia*)

V okviru projekta smo preverili prisotnost travniškega postavneža na desetih lokacijah v katere je zajeto 58 parcel (12 ha) od skupaj 326 parcel (60,5 ha), kjer je potekala košnja v skladu s projektom Gorički travniki. Glavni kriterij za izbor travnikov je bil velikost kompleksa travnikov, v nekaterih primerih pa smo upoštevali tudi bližino znanih najdišč travniškega postavneža. Vrsta je bila zabeležena samo na dveh izbranih kompleksih travnikov pri Motvarjevcih in v

Budincih. Drugje vrste nismo potrdili. To se sklada s predhodnimi raziskavami, saj vrste na teh mikrolokacijah tudi prej niso zasledili.

Strašničin (*Phengaris teleius*) in temni mravljiščar (*P. nausithous*)

V okviru projekta smo naključno preveril prisotnost obeh vrst mravljiščarjev na 13 lokacijah, ki so bile pokošene v okviru projekta Gorički travniki v skupni površini 8 ha. Glavni kriterij za izbor lokacij je bil velikost kompleksa travnikov in prisotnost hranilne rastline zdravilne strašnice v času košnje (v juniju).

Rezultati monitoringa so presenetljivo dobri, saj smo kar na 11 lokacijah potrdili že v istem letu temnega mravljiščarja skupaj kar 146 osebkov in na osmih območjih strašničinega mravljiščarja, skupaj 54 osebkov. Večina osebkov obeh vrst je bila najdena na lokacijah, kjer je bilo zabeleženo večje število hranilnih rastlin (nad 100). Tako skupno število osebkov kot tudi zasedenost ploskev, ki je 85% za temnega in 62% za strašničinega mravljiščarja, daleč presega poseljenost in številčnost obeh vrst na ploskvah s KOP-MET ukrepi. To potrjuje pravilnost ukrepa ciljane košnje zaraščajočih travnikov, ki bi jih bilo smiselno ponoviti vsakih par let, odvisno od stanja zaraščenosti ob prvi košnji in prisotnosti tujerodnih invazivnih vrst rastlin. Tudi košnja v juniju se je izkazala kot ustrezna, saj so v tem času metulji v fazi bube v mravljiščih pod zemljo. Velike gostote odraslih osebkov ugotovljene na teh ploskvah so hkrati dober pokazatelj, da so občasne košnje (ne vsako leto) v juniju ali pa pozno jeseni najboljši možni način upravljanja s travniki na katerih se pojavljata obe vrsti mravljiščarjev. To pomeni, da je tak način upravljanja verjetno celo bolj primeren od sedanjih KOP-MET ukrepov, ki še zahtevajo vsakoletno košnjo.

Ukrepi KOP; podukrep MET

V okviru KOP-MET ukrepov je bilo na Goričkem do vključno leta 2014 vpisanih **88,47 ha** površin, pri čemer je bil za vpis edini pogoj predhodna opredelitev rabe ploskve kot trajni travnik. Žal točni podatki o letu vpisa v KOP-MET niso bili na voljo, zato podatke obravnavamo skupaj ne glede na leto vpisa in dejanskega izvajanja košnje v skladu z ukrepom. V okviru projekta smo preveril prisotnost obeh vrst mravljiščarjev na **86** ločenih vpisanih ploskvah, ki predstavljajo približno 58 ha površin z ukrepom. Torej smo v raziskavo zajeli 66% vseh površin z KOP-MET ukrepom na Goričkem. Glavno vodilo pri izbiri ploskev je bila njihova velikost in v drugi fazi tudi prisotnost ene ali obeh vrst mravljiščarjev na bližnjih travnikih, kar bi potencialno lahko omogočilo doselitev obeh vrst na območje z ukrepom. Analiza temelji na predpostavki, da sta ciljni vrsti na travniku lahko prisotni tudi v letu 2015, čeprav KOPOP MET ukrep v tem letu ni bil vpisan. To velja samo v primeru, ko v času ogleda travnik ni bil pokošen. Na travnikih vključenih v pregled smo zdravilno strašnico (*S. officinalis*), ki je predpogoj za prisotnost ciljnih vrst metuljev, našli na 62 travnikih, kar je 72% vseh pregledanih ploskev. Glede gostot smo na največjem deležu parcel našli 20-100 rastlin, takih z več kot 100 rastlinami pa je bilo 19.

Eno ali obe tarčni vrsti smo potrdili le na 26 ploskvah, kar je 30% vseh ploskev vključenih v raziskavo. Pri tem je treba poudariti, da število odraslih osebkov na nobeni ploskvi ni preseгло 10 osebkov, večinoma pa so bili najdeni le posamični primerki. Glede na malo število opaženih osebkov tudi nismo potrdili sicer pričakovane povezave med gostoto zdravilne strašnice in številčnostjo tarčnih vrst, dovolj je le prisotnost hranilne rastline. Strašničinega mravljiščarja smo potrdili na 20 ploskvah, kar je 23% vseh pregledanih ploskev. Skupaj smo opazili 53 odraslih osebkov. Večina terena je bila opravljena v času maksimuma pojavljanja te vrste. Temnega mravljiščarja smo potrdili na 15 ploskvah, kar je 17% vseh pregledanih ploskev. Skupaj smo opazil 62 odraslih osebkov. Večina terena je bila opravljena v času začetka pojavljanja te vrste, torej je mogoče, da bi bile številke opaženih odraslih osebkov lahko tudi malo večje.

Na podlagi pregleda reprezentativnega vzorca ploskev vključenih v KOP-MET ukrepe lahko zaključimo, da je varstveni učinek na populacije strašničinega in temnega mravljiščarja minimalen, saj na teh lokacijah niso prisotne velike populacije te vrste. Deloma je to povezano z neselektivnim vpisom KOP-MET ukrepa, ki ni ciljan na znane velike populacije te vrste. Tako že v začetku odpade tretjina ploskev, kjer sploh ne raste hranilna rastlina. Vključeni so tudi suhi travniki, ter nekateri intenzivni travniki, kjer je tudi v prihodnje verjetnost za naselitev hranilne rastline majhna. Vsekakor pa ti ukrepi še zdaleč niso zadostni za ohranjanje obeh vrst mravljiščarjev na Goričkem

Slika 60: Naravovarstveni nadzornik med popisom dnevnih metuljev v k.o. Budinci

Ad 3.1.b. Spremljanje vodnih in obvodnih ptic ter ptic kulturne krajine (od tega je 5 Natura 2000 vrst).

Monitoring ptic na Ledavskem jezeru

Ledavsko jezero je naravovarstveno in ekološko eno izmed najpomembnejših območij v Krajinškem parku Goričko. Ker je vse več pritiskov na samo jezero in okolico (predlogi za turistično rabo, čolnarjenje, surfanje, organizirane in neorganizirane piknik zabave, lov na race mlakarice, večanje števila ribičev, divje kampiranje, onesnaževanje vode in okolice...) smo v letu 2015 nadaljevali z rednim monitoringom dinamike dogajanja na jezeru. Ker so ptice na takih ekosistemih krovne vrste, kar pomeni, da se pri njih negativne spremembe v okolju zelo hitro odražajo, smo se odločili, da bomo redno (1-2 x mesečno) spremljali njihovo vrstno in populacijsko dinamiko. Tako smo v tem letu opravili 16 popisov, ki smo jih izmenično opravljali peš okoli jezera oziroma iz kanuja. Opažene vrste so navedene v tabeli. Kljub temu, da smo že pridobili veliko število podatkov, pa o trendih lahko govorimo šele po nekaj letih (5-10). Že zdaj pa lahko potrdimo domnevo o veliki pomembnosti jezera za ptičjo favno v Krajinškem parku Goričko, saj smo zabeležili veliko gnezdečih vrst. Jezero je zelo pomembno počivališče za ptice selivke, ki se tod ustavljajo v spomladanskih in jesenskih mesecih.

Del monitoringa poteka tudi na močvirnih travnikih severno od Ledavskega jezera.

Tabela 5: Vrste vodnih in obvodnih ter nekatere druge vrste ptic zabeležene na in ob Ledavskem jezeru (dodane vrste potrjene na travnikih severno od jezera)

* krepka pisava - gnezdilke na ali ob Ledavskem jezeru

Vrsta (Slo.)	Vrsta (Lat.)	Status na Led. jezeru	Kategorija ogroženosti (Slo.)	Natura 2000 vrsta (Goričko)
Polarni slapnik	<i>Gavia arctica</i>	Prelet	/	NE
Rdečegrlji slapnik	<i>Gavia stellata</i>	Prelet	/	NE
Čopasti ponirek	<i>Podiceps cristatus</i>	Gnezdilka	/	NE
Mali ponirek	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Gnezdilka	O1-možno ogrožena vrsta	NE
Veliki kormoran	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Prehranjevalno območje/prenočišče/prelet	/	NE
Pritlikavi kormoran	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Prelet	/	NE

Bobnarica	<i>Botaurus stellaris</i>	Prelet	Ex?-potencialno izumrla vrsta	NE
Čapljica	<i>Ixobrychus minutus</i>	Gnezdilka	E2-močno ogrožena vrsta	DA (dodana vrsta 19.4.2013)
Kvakač	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Gnezdilka	Ex?-potencialno izumrla vrsta	NE
Mala bela čaplja	<i>Egretta garzetta</i>	Prelet	/	NE
Velika bela čaplja	<i>Ardea alba</i>	Prehranjevalno območje/prenočišče	/	NE
Siva čaplja	<i>Ardea cinerea</i>	Prehranjevalno območje/prenočišče	/	NE
Rjava čaplja	<i>Ardea purpurea</i>	Prehranjevalno območje/prelet	/	NE
Črna štoklja	<i>Ciconia nigra</i>	Prehranjevalno območje	V - ranljiva vrsta	DA
Bela štoklja	<i>Ciconia ciconia</i>	Prehranjevalno območje	V - ranljiva vrsta	DA
Siva gos	<i>Anser anser</i>	Gnezdilka	/	NE
Nilska gos	<i>Alopochen aegyptiacus</i>	Prelet	/	NE
Duplinska kozarka	<i>Tadorna tadorna</i>	Prelet	/	NE
Raca žlicarica	<i>Anas clypeata</i>	Prelet	E2-močno ogrožena vrsta	NE
Raca mlakarica	<i>Anas platyrhynchos</i>	Gnezdilka	/	NE
Žvižgavka	<i>Anas penelope</i>	Prelet/prezimovanje	/	NE
Dolgorepa raca	<i>Anas acuta</i>	Prelet/prezimovanje	K-premalo znana vrsta	NE
Kreheljč	<i>Anas crecca</i>	Prelet/prezimovanje	E2-močno ogrožena vrsta	NE
Reglja	<i>Anas querquedula</i>	Gnezdilka	E2-močno ogrožena vrsta	NE
Sivka	<i>Aythya ferina</i>	Prelet/prezimovanje	E2-močno ogrožena vrsta	NE
Kostanjevka	<i>Aythya nyroca</i>	Prelet/prezimovanje	E1-kritično ogrožena vrsta	NE
Čopasta črnica	<i>Aythya fuligula</i>	Prelet	V-ranljiva vrsta	NE
Veliki žagar	<i>Mergus merganser</i>	Prelet	E2-močno ogrožena vrsta	NE
Belorepec	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Prehranjevalno območje	E1-kritično ogrožena vrsta	DA (Dodana vrsta 19.4.2013)
Ribji orel	<i>Pandion haliaetus</i>	Prehranjevalno območje	K-premalo znana vrsta	NE
Rjavi lunj	<i>Circus aeruginosus</i>	Prehranjevalno območje/prenočišče ²	K-premalo znana vrsta	NE
Kosec	<i>Crex crex</i>	Potencialna gnezdilka ²	E2-močno ogrožena vrsta	NE
Mala tukalica	<i>Porzana parva</i>	Gnezdilka	E1-kritično ogrožena vrsta	NE
Mokož	<i>Rallus aquaticus</i>	Gnezdilka	E2-močno ogrožena vrsta	NE

Zelenonoga tukalica	<i>Gallinula chloropus</i>	Gnezdilka	V1-potencialno ogrožena vrsta	NE
Črna liska	<i>Fulica atra</i>	Gnezdilka	O1-možno ogrožena vrsta	NE
Mali deževnik	<i>Charadrius dubius</i>	Prelet	V/E2- močno ogrožena vrsta	NE
Priba	<i>Vanellus vanellus</i>	Verjetna gnezdilka ²	V1-ranljiva vrsta	NE
Spremenljivi prodnik	<i>Calidris alpina</i>	Prelet	/	NE
Mali martinec	<i>Actitis hypoleucos</i>	Gnezdilka /prelet	E2-močno ogrožena vrsta	NE
Pikasti martinec	<i>Tringa ochropus</i>	Prelet	R-redka vrsta	NE
Močvirski martinec	<i>Tringa glareola</i>	Prelet	R-redka vrsta	NE
Kozica	<i>Gallinago gallinago</i>	Potencialna gnezdilka ³	E1-kritično ogrožena vrsta	NE
Puklež	<i>Lymocryptes minimus</i>	Prelet ²	/	NE
Rečni galeb	<i>Larus ridibundus</i>	Prelet/prehranjevalno območje	V-ranljiva vrsta	NE
Rumenonogi galeb	<i>Larus michahellis</i>	Prelet/prehranjevalno območje	R-redka vrsta	NE
Sivi galeb	<i>Larus argentatus</i>	Prelet/prehranjevalno območje	/	NE
Navadna čigra	<i>Sterna hirundo</i>	Prelet	E2- močno ogrožena vrsta	NE
Črna čigra	<i>Chlidonias niger</i>	Prelet	/	NE
Beloperuta čigra	<i>Chlidonias leucopterus</i>	Prelet	/	NE
Vrskarica	<i>Anthus spinoletta</i>	Prezimovanje	/	NE
Vodomec	<i>Alcedo atthis</i>	Prehranjevalno območje	E2- močno ogrožena vrsta	DA (dodana vrsta 19.4.2013)
Kobiličar	<i>Locustella naevia</i>	Gnezdilka	E2-močno ogrožena vrsta	NE
Rečni cvrčalec	<i>Locustella fluviatilis</i>	Gnezdilka	V-ranljiva vrsta	NE
Trstni cvrčalec	<i>Locustella luscinioides</i>	Gnezdilka	E2-močno ogrožena vrsta	NE
Bičja trstnica	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Gnezdilka ²	V-ranljiva vrsta	DA
Močvirska trstnica	<i>Acrocephalus palustris</i>	Gnezdilka	/	NE
Srpična trstnica	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Gnezdilka	E2-močno ogrožena vrsta	NE
Rakar	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Gnezdilka	E2-močno ogrožena vrsta	NE
Plašica	<i>Remiz pendulinus</i>	Prelet	V-ranljiva vrsta	NE
Belovrati muhar ¹	<i>Ficedula albicollis</i>	Verjetna gnezdilka ⁴	V-ranljiva vrsta	NE
Sivi muhar ¹	<i>Muscicapa striata</i>	Verjetna gnezdilka ⁴	/	NE
Mali detel ¹	<i>Dendrocopos minor</i>	Gnezdilka ⁴	V-ranljiva vrsta	NE

Srednji detel ¹	<i>Dendrocopos medius</i>	Gnezdilka ⁴	V-ranljiva vrsta	NE
Črna žolna ¹	<i>Dryocopus martius</i>	Gnezdilka ⁴	O1-možno ogrožena vrsta	NE
Kavka ¹	<i>Corvus monedula</i>	Počivališče ⁵	V/E1 ² -naravna gnezdišča kritično ogrožena	
Kmečka lastovka ¹	<i>Hirundo rustica</i>	Počivališče pri selitvi ⁶ /prehranjevalno območje	/	NE

¹ Dodane redke vrste, ki niso vezane na vodno okolje

² Mokrotni travniki nad jezerom

³ Ledava, Lukaj potok

⁴ Vrbovje ob jezeru

⁵ Gozd ob jezeru (pod žago)

⁶ Rogozovje in trstičje

Monitoring vodomca na Veliki Krki

Monitoring vodomca smo izvajali na zanj najbolj primernem vodotoku (peščene stene, veliko hrane), to je na Veliki Krki na odseku od vtoka Peskovskega potoka (k.o. Šalovci) do meje z R. Madžarsko. Ta odsek je dolg cca. 5, 2 km. Popis smo izvedli dvakrat. Potrdili smo, da je ta Natura 2000 vrsta prisotna na Veliki Krki ter da uspešno gnezdi (na tem odseku 4-5 parov).

Slika 61: Eden od aktivnih rofov vodomca na Veliki Krki

Monitoring hribskega škrjanca, rjavega srakoperja in zlatovranke na območju IBA/SPA Goričko

Monitoring **hribskega škrjanca** smo opravili skupaj z DOPPS na 10 izbranih transektih v dolžini 2 km. Popisana sta bila samo 2 hribska škrjanca, kar je najmanj od začetka štetja v 2005. Ocenjuje se, da je v 2015 populacija hribskega škrjanca v najboljšem primeru štela 20 parov (izdelana na podlagi vseh podatkov za leto 2015, ki so bili zabeleženi v Novem ornitološkem atlasu gnezdilc Slovenije). Če se bo tak tempo upadanja števila te vrste nadaljeval v prihodnje, vrsti na Goričkem v 10 letih grozi izumrtje (povzeto po poročilu Katarine Denac, Tomaža Miheliča, Primoža Kmecla, Damijana Denaca, Dejana Bordjana, Jemeja Figlja, Luke Božiča & Tomaža Jančarja z naslovom Monitoring populacij izbranih vrst ptic - popisi gnezdilc 2015).

Monitoring **rjavega srakoperja** smo opravili v okviru projekta Gorički travniki v sodelovanju z DOPPS, ki je vodil popis. Na izbranih 10 popisnih transektih v dolžini 2 km smo v letu 2015 v prvem popisu popisali 26 parov rjavega srakoperja (povprečno 2,6 na transekt), v drugem pa 28 (povprečno 2,8 na transekt). Ob upoštevanju metode maksimuma, smo

popisali skupno 35 parov rjavega srakoperja (povprečno 3,5 na transekt). Najmanj srakoperjev je bilo popisanih na transektu Serdica (0), največ pa na transektu Pečarovci (8) (povzeto po poročilu Primoža Kmecla z naslovom Monitoring rjavega srakoperja *Lanius collurio* na območju Natura 2000 Goričko v letu 2015).

Na območju zahodnega Goriškega je bilo v 2015 opravljenih minimalno 5 načrtnih ogledov lanskoletnega gnezdišča **zlatovranke**, pregled gnezdilnic, namestitve dodatnih gnezdilnic in popravilo starih ter utrditev lovnih prež, postavljenih v 2013 in 2014. Na IBA/SPA Goričko je v letu 2015 zlatovranka sicer svatovala in se zadrževala na območju gnezdišča iz 2014, vendar najverjetneje ni gnezdila. Prvič je bila zlatovranka na Goričkem v 2015 opazovana 16.4. (1 osebek), nato pa se je na območju redno pojavljala vsaj do 17.7.2015, ko sta bila opazovana dva osebka (povzeto po podatkovni bazi NOAGS-13 opazovanj zlatovranke na tem območju v letu 2015). Domnevamo, da na Goričkem v 2015 ni gnezdila, saj smo do 13.7. videvali le en osebek, poleg tega ob pregledu gnezdilnic v nobeni ni bilo najdeno njeno leglo. Večkrat pa je bil opazovan svatovski let, lov in zadrževanje v bližini gnezdilnic (povzeto po poročilu Katarine Denac, Tomaža Miheliča, Primoža Kmecla, Damijana Denaca, Dejana Bordjana, Jerneja Figlja, Luke Božiča & Tomaža Jančarja z naslovom Monitoring populacij izbranih vrst ptic - popisi gnezdilnic 2015).

Ad 3.1.c. Spremljanje populacije netopirjev (od tega je 5 vrst Natura 2000).

V letu 2015 smo opravili 8 terenskih ogledov namenjenih spremljanju populacije netopirjev. Tri krat smo si ogledali stanje v grajskih kletih in na podstrešju gradu Grad, cerkev Kobilje (1x), staro osnovna šola v Kančevcih (2x), v župnišču Dolenci (1x) in v okviru akcije »Vgasnimo posvejte« (1x).

Kljub trenutni stabilni populaciji netopirjev na izbranih lokacijah, bo potrebno v prihodnje razmisliti o **popolni ukinitvi nočnega osvetljevanja cerkva in gradu Grad**, saj ima osvetljevanje zgradb velik negativni vpliv predvsem na čas in potek hranjenja netopirjev.

Cerkve so pomembne predvsem kot ketišče navadnega netopirja, podstrešni prostori gradu Grad kot ketišče navadnega netopirja in malega podkovnjaka, medtem ko so kletni prostori gradu Grad za netopirje pomembni skozi vse leto.

V k.o. Kančevci se netopirji (mali podkovnjaki) zadržujejo predvsem v stari osnovni šoli, ki je v neposredni bližini cerkve Sv. Benedikta. Omenjeno zgradbo uporabljajo kot prezimovališče (kleti), počivališče (kleti) in ketišče (podstreha). Zgradba, ki je v registru KD kulturni spomenik lokalnega pomena z EŠ: 28585, je že več desetletji opuščena in je v slabem stanju (zamakanje in podiranje). Ker gre po naši oceni za drugo najpomembnejšo odkrito kolonijo malih podkovnjakov na območju KPG, bi bilo nujno opraviti sanacijska dela na tej zgradbi.

Tabela 6: Zabeležene vrste netopirjev v grajskih kletih gradu Grad.

1	Mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	6	Rjavi uhati netopir (<i>Plecotus auritus</i>)
2	Navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>)	7	Sivi uhati netopir (<i>Plecotus austriacus</i>)
3	Veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteini</i>)	8	Širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>)
4	Drobni netopir (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)	9	Dolgokrili netopir (<i>Miniopterus schreibersii</i>)
5	Pozni netopir (<i>Eptesicus serotinus</i>)	10	Navadni mračnik (<i>Nyctalus noctula</i>)

Vrste, ki so označene s krepko pisavo so kvalifikacijske vrste za območje Natura 2000 Goričko

Slika 62: Stara šola v k.o. Kančevci

Slika 63: Netopirji (mali podkovnjak) v kletnih prostorih stare šole v Kančevcih

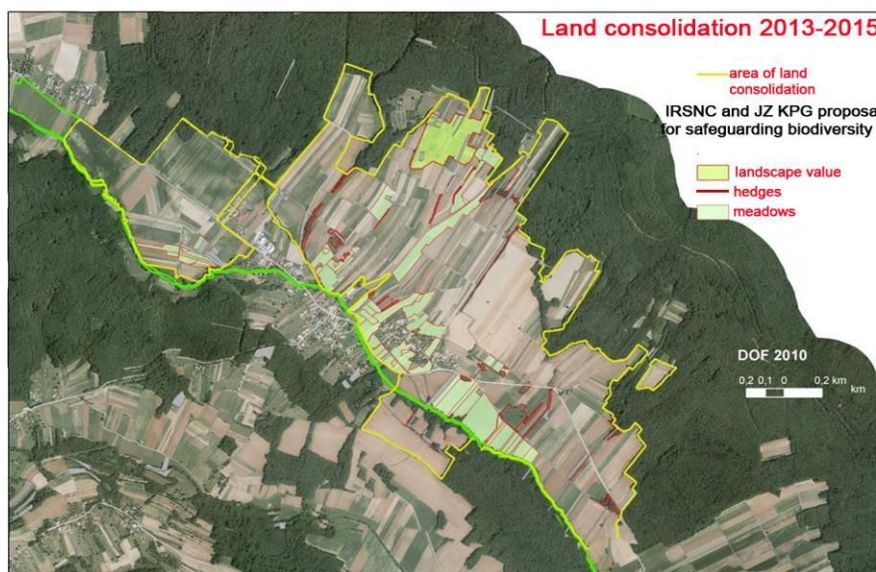
Ad 3.1.d. Spremljanje stanja in omejevanje širjenja invazivnih vrst

Stanje in omejevanje širjenja invazivnih vrst smo spremljali v projektu Gorički travniki. V projektu smo pokosili ali obnovili **60 ha travnikov**, več kot polovica je bila zaraščena z orjaško zlato rozgo.

Ad 3.1.e. Spremljanje stanja v krajini (interventni posegi na vodotokih, melioracijskih sistemih in komasiranih območjih).

Tudi v letu 2015 smo spremljali stanje in dogajanje v krajini. Posebna pozornost je bila posvečena **komasacijskemu območju v k.o. Prosenjakovci**, saj se je postopek zaključeval. Spremljali smo upoštevanje režimov predpisanih v Dovoljenju za poseg v naravo, ki jo je izdala UE Murska Sobota na podlagi strokovnega mnenja ZRSV OE Maribor. V tem dokumentu so bila označena območja, ki so morala tudi po končani komasaciji ostati v dobrem ekološkem stanju (ekstenzivni travniki, mejice...). Del te naloge smo prenesli tudi v leto 2016, saj smo zabeležili kršitve predpisa iz omenjenega dovoljenja. Zadeva bo v 2016 verjetno predana v presojo inšpekcijskim službam.

Pozornost smo posvečali komunikaciji in terenskim ogledom obvodnih linijskih vegetacijskih pasov, ki so bili v letu 2015 zelo pod pritiskom okoliških lastnikov in upravljavcev (Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS, Direkcija za vode RS....)

Slika 64: Komasacijsko območje k.o. Prosenjakovci z vrisanimi območji ohranjanja za biodiverzitetu pomembnimi območji

4. Cilj: Vzpostavitev neposrednega nadzora v naravi

4.1. Naloga: Usposabljanje za izvajanje neposrednega nadzora v naravi

Ad. 4.1.a Usposabljanje in izobraževanje redno zaposlenih za opravljanje naravovarstvenega nadzora

V letu 2015 sta se dva zaposlena udeležila izobraževanja na tridnevni delavnici v Ljubljani: *Vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku*. Po končanem izobraževanju sta uspešno opravila tudi preizkus znanja. Ista zaposlena sta se udeležila tudi tridnevne delavnice: *Dodatno usposabljanje za naravovarstveni nadzor*, v policijskem vadbno-izobraževalnem centru Gotenica.

V letu 2015 smo na izobraževanje in na opravljanje preizkusa znanja prijavili pet kandidatov za prostovoljne nadzornike.

4.2. Naloga: Izvajanje neposrednega nadzora (NN) v naravi

Ad.4.2.a Opozarjanje kršiteljev, kaznovanje in sodelovanje z inšpekcijskimi službami s področja varstva okolja, gozdarstva, kmetijstva, voda, lovstva in ribištva

Redni NN smo vršili ob vsakokratnih terenskih ogledih in na podlagi klicev občanov ali obiskovalcev parka. V letu 2015 smo 25 krat opozorili na kršitve prepovedi iz ZON-a (Velika Krka, Dolenski potok, Mačkovski potok, melioracijski jarki...), oziroma Uredbe o prepovedi vožnje v naravnem okolju.

En dan smo nadzor vršili tudi v gozdovih kjer smo opozarjali na kršitve prepovedi iz Uredbe o varstvu iz samoniklih gliv. Objavili smo opozorilo nabiralcem.

V 11 primerih smo o kršitvah obvestili Inšpekcijo za okolje in naravo.

Tudi pri naravovarstvenem nadzoru smo sodelovali z ZRSVN OE Maribor, s katerimi smo bili občasno tudi na skupnem terenu.

4.3. Naloga: Sodelovanje s kmeti pri ukrepih iz Programa razvoja podeželja

Ad. 4.3.a. Priprava in izvedba predavanj za uveljavljanje KOPOP ukrepov v sodelovanju s svetovalno službo KGZ tudi na drugih področjih kmetijstva.

V 2015 smo skupaj s KGZ Murska sobota izvedli tri predavanja na temo KOPOP (k.o. Gornji Slaveči, k.o. Gornji Petrovci in k.o. Motvarjevci). Predavanj se je udeležilo cca 100 ljudi. Vsaj 15 lastnikov zemljišč (MID) se je odločilo, da bodo v letu 2016 vpisali KOPOP operacije.

Slika 65: Predavanje KOPOP v k.o. Gornji Slaveči

Ad. 4.3.b Neposredno nagovarjanje kmetov, lastnikov in upravljavcev obdelovalnih površin v KPG za vključitev v Kmetijsko okoljsko podnebna plačila (KOPOP).

V okviru projekta **Gorički travniki** smo med novembrom 2015 in januarjem 2016 skupaj s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije-zavodom Murska Sobota in Fakulteto za naravoslovje in matematiko (UM) v Gornjih Slavečih, Motvarjevcih, Prosenjakovcih in Gornjih Petrovcih izvedli 6 izobraževanj/predavanj na temo »**Naravi prijazna raba travnikov na območju Natura 2000 Goričko**«. Izobraževanje se je udeležilo več kot 120 poslušalcev, ki so jim predavatelji predstavili pomen travnikov za človeka in naravo, življenjsko pestrost travnikov, KOPOP in drugo. Pred in po predavanjih smo obiskali 19 kmetov in lastnikov travnikov, ki smo jih osebno nagovarjali v vstop v KOPOP. Kakšna je bila naša uspešnost še ne vemo, ker se vpis v KOPOP zaključi v maju 2016. Po predvidevanjih in po pogovoru z nagovorjenimi, naj bi se na novo v KOPOP vključilo vsaj 15 oseb z vsaj 20 ha travnikov.

4.4. Naloga: Z zgledi in primeri dobre prakse širiti zavest o naravi prijazni rabi kmetijskih površin

Ad 4.4.a Priprava kriterijev in objava javnih pozivov k sodelovanju v postopkih izbora v 5. akciji NAJ travnik, 2. akciji NAJ senožetni sadovnjak in 4. izbor NAJ ogruček v Krajinskem parku Goričko.

V maju 2015 smo na spletni strani JZ KPG in v časopisu Pomurski Vestnik objavili kriterije in javni poziv k sodelovanju za izbora v 5. akciji NAJ travnik, 2. akciji NAJ senožetni sadovnjak in 4. izbor NAJ ogruček v Krajinskem parku Goričko. Po prijavi zainteresiranih oseb iz KPG smo v juniju in juliju obiskali 12 travnikov, 6 visokodebelnih senožetnih sadovnjakov in 9 »ogručkov« (vrtov). Nagrade in priznanja za NAJ travnik in NAJ senožetni sadovnjak smo podelili oktobra na 10. Jesenskem bazarju na gradu Grad, nagrade za NAJ ogruček pa na prireditvi »Den meštrov z Goričkoga« v Križevcih, septembra meseca.

Ad 4.4.b Organizirati letne delovne akcije za obnovo HT v sodelovanju z lokalnimi NVO

V 2015 smo organizirali delovno akcijo: čiščenje grmovne in drevesne zarasti na rastišču grmičastega dišečega volčina v k.o. Dolenci in več delovnih akcij ročnega odstranjevanja pokošene biomase v okviru projekta Gorički travniki. Akcije so bile javno objavljene, o njih so bile obveščene lokalne skupnosti. V akcijah so sodelovali samo zaposleni v JZ KPG.

Slika 66: Odstranjevanje lesne zarasti na rastišču grmičastega dišečega volčina (Dolenci)

Slika 67: Odstranjevanje biomase invazivnih tujerodnih vrst - zlata rozga (Vidonci)

5. Cilj: Izmenjava strokovnih podatkov o vrstah in habitatnih tipih in njihovo vključevanje v upravljalvske naloge.

5.1. Naloga: Medinstitucionalno sodelovanje in podpora pri raziskavah in monitoringu izbranih vrst in habitatnih tipov.

Ad 5.1.a Sodelovanje z raziskovalnimi in izobraževalnimi inštitucijami, ki izvajajo raziskave ali monitoring na območju KPG (Univerze: MB, LJ, MS, NG;, SAZU-ZRC, LUTRA, UŠF, KGZ, ICPE, DOPPS, Zavod RS za šolstvo, idr.).

Sodelovanje je bilo intenzivno s prostovoljci DOPPS pri nameščanju in pregledu gnezdilnic za sekundarne duplarje na terenu. Intenzivno je bilo tudi sodelovanje v programskem sekretariatu UŠF pri pripravi in udeležbi na Vanekovih ekoloških večerih in še posebej ob stoletnici akademika dr. A. Vratuša, ki je prvi ambasador KPG. Z univerzo MB, fakulteto za naravoslovje na projektu Gorički travniki.

Pripravljen je bil predlog sprememb za Program upravljanja rib v celinskih vodah 2010-2021 in za načrt upravljanja z vodami II. JZ KPG se je udeležil tudi delavnice za Načrt zmanjševanja poplavne nevarnosti in priprave predloga sprememb ter dopolnitev Načrta zmanjševanja poplavne nevarnosti. Udeležba na razgrnitvi GGN Vzhodno Goričko v Moravskih Toplicah.

5.2. Naloga: Sodelovanje z ZRSVN

Ad 5.2.a Sodelovanje pri pripravi mnenj za posege v prostor, novelacija območij naravnih vrednot, vzdrževanje podatkovnih baz in izmenjava podatkov, načrtovanje skupnih NV projektov in akcij. Sodelovanje pri PUN 14-20 ter NU Goričko.

Pripravljene spremembe za dopolnitev predloga PUN.

JZ KPG je sodeloval pri pripravi in izvedbi dogodka Bioblitz 24 ur za reko Muro z ZRSVN v obliki strokovnih vodenj in delavnic. Vodenj in delavnic se je udeležilo cca 100 udeležencev.

6. Cilj: Dolgoročno upravljanje v zavarovanem območju narave in Nature 2000.

6.1. Naloga: Priprava načrta upravljanja

Ad 6.1.a : Novelacija obstoječega NUG in nadgradnja za obdobje do 2020.

Pripravljena SWOT analiza, okvirni finančni načrt, izhodišča za NUG. Pridobljene smernice ZVKD in novi podatki o kulturnih spomenikih in dediščini. Uskladitev časovnice za pripravo NUG, ki bo realizirana v letu 2016. Za pripravo vsebine je bilo več pogovorov med zaposlenimi in drugimi deležniki.

7. Cilj: Skupno upravljanje narave in krajine v Sloveniji, v Trideželnem parku Goričko-Raab-Őrség in v čezmejnem območju Nature 2000.

7.2. Naloga: Sodelovanje med zavarovanimi območji narave

Ad.7.2.a: Medsebojna izmenjava izkušenj ter sodelovanje pri izvajanju enakih nalog pri upravljanju narave

Povezovanje med upravami naravnih parkov se krepi skozi medsebojna srečanja, skupno organiziranje aktivnosti ob evropskem dnevu parkov in izmenjavo pogledov na srečanjih z državno sekretarko in direktorji parkov. V 2015 je bilo 6 delovnih srečanj direktorjev parkov: 10.2. v Lj., 20.4. s sekretarko T. Bogataj v Lj, 20.5. tiskovna konferenca ob dnevu parkov, srečanje z ministrico v Lj, 1.7. s sekretarko T. Bogataj na Bledu, 9.7. na MOP-delo na strategiji v LJ., 30.9. na MGRT v LJ, turizem, in eno srečanje zaposlenih, ki ga je organiziral Park Škocjanske jame kot predsedujoči skupnosti. Vsa srečanja krepijo strokovne in prijateljske vezi med zaposlenimi in drugimi ljudmi, ki živijo in delajo v parkih.

Koordinacija skupnega programa aktivnosti parkov ob evropskem dnevu parkov in predstavitev na skupni stojnici parkov na sejmu AGRA.

II. NALOGE UREJANJA OBISKA IN OZAVEŠČANJE JAVNOSTI

10. Cilj: Zagotavljati kakovostne informacije za prebivalce in obiskovalce KPG in krepi njihovo zavest o pomenu ohranjanja narave in kulturne dediščine.

10.2. Naloga: Upravljanje s središčem za interpretacijo kulturnega spomenika in rokodelskih delavnic na gradu Grad.

Ad 10.2.c Izvedba razstav s področja narave in kulturne krajine, etnologije in umetnosti (7. fotografski natečaj Goričko 2015 + 3 razstave v sodelovanju s PMMS in Galerijo MS.)

Večina aktivnosti te naloge je opisana v prilogi 2, skupina za ohranjanje narave je izvedla **7. fotografski natečaj naravoslovne fotografije na temo zemlja (prst).**

Na natečaj je prispelo 345 fotografij (200 v kategoriji odrasli in 145 v kategorij osnovnošolcev), največ doslej.

Fotografski natečaj pripravljamo skupaj z donatorji in sponzorji, ki vsako darujejo nagrade, medtem ko JZ KPG s strokovno žirijo pripravi izbor, organizira podelitev nagrad in pripravi razstavo izbranih fotografij na arkadnem hodniku gradu. Pri izboru fotografij nam pomaga priznani fotograf, Tomo Jeseničnik.

Podelitev nagrad in otvoritev razstave je bila na svetovni dan varstva okolja, 5. junija 2015. Razstava je bila na voljo za ogled vse do konca oktobra.

Slika 68: Utrinek z otvoritve razstave fotografij 7. naravoslovnega fotografskega natečaja Krajinskega parka Goričko

11. Cilj: Ozaveščanje in izobraževanje različnih ciljnih skupin, med njimi zlasti otrok in mladine

11.1. Naloga: Priprava in izvedba naravoslovnih in tehniških dni

Ad 11.1.a. Sodelovanje s parkovnimi in drugimi OŠ z izvedbo učnih dni v naravi ali na gradu v delavnicah

V letu 2015 smo izvedli 13 naravoslovnih dni, tri v okviru projekta Gorički travniki in dva v okviru akcije Pozor žabe na cesti, drugi so bili del izvedbe v okviru javne službe oz. rednega dela JZ KPG.

Pripravili smo tudi eno predavanje za Srednjo zdravstveno šolo, eno predavanje za študente biologije na Fakulteti za matematiko in naravoslovje Mariborske univerze.

Opravljenih je bilo še 6 tehniških dni za osnovnošolce in 14 doživljajskih vodenj z interpretacijo naravne in kulturne dediščine.

Slika 69: Naravoslovni dan z OŠ Gornji Petrovci

Ad 11.1.b Z mentorstvom in drugimi oblikami sodelovanja pomagati pri opravljanju prakse, izdelavi raziskovalnih, seminarških in diplomskih nalog

Sodelovali smo pri dveh raziskovalnih nalogah učencev iz osnovne šole I Murska sobota z naslovom "Prst v Krajinskem parku Goričko" in "Netopirji na gradu Grad".

Mentorstvo smo izvajali za študenta Šolskega centra Ptuj smer Upravljanje podeželja in pokrajine (2,5 meseca).

Mentorstvo smo izvajali tudi v Središču za obiskovalce za dijakinjo iz gostinsko-turistične srednje šole v Radencih.

Slika 70: Raziskovalna naloga Netopirji na gradu Grad